

För en framtid att längta till i Eskilstuna

Innehåll

Inledning	2
Våra prioriteringar i sammanfattning	4
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	10
Serviceämnden	15
Arbetsmarknads-och vuxenutbildningsämnden.....	17
Förskolenämnden.....	19
Grundskolenämnden.....	22

Gymnasienämnden	27
Kultur- och fritidsnämnden	29
Samhällsbyggnadsnämnden	33
Räddningstjänst- och tillståndsnämnden.....	39
Socialnämnden	39
Torshälla Stads nämnd	41
Vård- och omsorgsnämnden.....	44

Inledning

Miljöpartiet är en del av en global grön rörelse som strävar efter en värld där alla kan leva goda liv utan att försämra förutsättningarna för kommande generationer. Grunden i vår ideologi är omsorg om planeten och allt som lever här. Utan den basen finns inte förutsättningar för ett gott mänskligt liv. En grön samhällsanalys bygger på en helhetssyn – allt hänger ihop och är beroende av varandra. Vi uttrycker vår politik och det samhälle vi vill bygga genom våra tre solidariteter:

- solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet
- solidaritet med kommande generationer
- solidaritet med världens alla människor

Vi vill ställa om till ett miljö- och klimatvänligt samhälle och satsa stort på en förbättrad välfärd. Vi behöver ställa om eftersom världen befinner sig i ett klimatnödläge. Här har vetenskapen sagt sitt: utsläppen måste minska - snabbt. För att det ska gå krävs en klok och modig klimatpolitik. Men omställningen ska inte bara ske för miljön, den ska också vara rättvis för våra invånare. Vi vill säkerställa att vi har ett rättvist samhälle, för alla.

Vi lever i en orolig och föränderlig värld, som präglas av kriget i Ukraina, inflation och ekonomiska utmaningar. Därutöver har nu en stor konflikt blossat upp som ett resultat av Hamas anfällskrig mot Israel. Vi ser med stor oro hur Eskilstuna och Sverige sluter sig mot omvärlden, hur en hårdare samtalston breder ut sig, hur rasismen ökar, hur jämställdhet och HBTQIA+-rättigheter motarbetas. Vi ser också med stor oro på den nedmontering av miljö- och klimatpolitiken som sker med den nya regeringen vars politik också innebär ett hot mot mänskliga rättigheter. I Eskilstuna ser vi också en styrande majoritet (S och M) som ställer in siktet på hårdare tag och driver en retorik där grupp ställs mot grupp. Det är en retorik som lägger ansvaret på individen, samtidigt som individens möjligheter att lyckas, verktygen som samhället behöver erbjuda, begränsas. Samtidigt står Eskilstuna inför enorma utmaningar att bryta segregationen, stoppa gängkriminaliteten och ge varje barn och ungdom möjligheter att lyckas.

Miljöpartiets förslag till årsplan för Eskilstuna 2025 För ett grönare Eskilstuna

Vi är övertygade om att människor som söker sig hit kan och vill bidra till vår stad, och att det är i mötet mellan människor med olika bakgrund som samhällets framtidskraft finns. Vi måste ta vara på de mänskliga resurser, den kapacitet och kreativitet som de människor som flyttar till Eskilstuna bidrar med. Vi motsätter oss en inflyttningspolitik som vill skapa skiljelinjer mellan vilka människor som är välkomna i Eskilstuna och vilka som inte är det. Vi är en motkraft mot den polarisering som vill ställa grupp mot grupp och står upp för ett humant Eskilstuna – ett Eskilstuna som är attraktivt för alla människor. Eskilstuna ska vara en Fristad, inte en Förbuds-stad. I Miljöpartiets Eskilstuna finns inte vi och de. Vi tror att det är i mötet mellan människor med olika bakgrund som en stor del av samhällets utveckling skapas. Vårt Eskilstuna ska vara öppet och välkomnande. Vi vill att du ska känna dig delaktig, oavsett vem du är, hur gammal du är och var du kommer ifrån. Du ska ha möjlighet att uppfylla dina drömmar och bidra med dina idéer. I vårt Eskilstuna är det vi tillsammans som gör skillnad och skapar framtiden.

Marielle Lahti och Mohamed Abdukani, gruppledare MP Eskilstuna

Våra prioriteringar i sammanfattning

Vi vill:

Stärka klimatarbetet, skydda natur och biologisk mångfald

Vi vill att Eskilstuna ska vara en stad där alla har nära till parker och grönska, en kommun där ett rikt djurliv värnas och där vi skyddar värdefulla naturområden. Det vill vi göra genom att se till att alla har ett grönområde inom 300 meter från den egna bostaden, genom att bilda fler naturreservat och hantera skogsbruk på ett ansvarsfullt sätt och bedriva hyggesfritt skogsbruk på kommunens mark. Vi vill också skydda vår stad genom mer grönska, som är viktigt för ett klimat i förändring, med stigande medeltemperaturer och extrema väderhändelser. Mer grönska, våtmarker och öppna vattendrag gör att det är lättare att hantera plötsliga vattenflöden. Grönska bidrar också till bättre luft och till att hålla nere temperaturen i staden under värmeböljor. Det är viktigt för att skydda barn, gamla och sjuka.

Ån är en källa till glädje för många Eskilstunabor, men idag går det tyvärr inte att ta sig ett dopp i centrala staden. Det tycker vi är synd. De flesta av oss behöver svalka under sommaren, men idag behöver många åka bil till badställen utanför centrum för att kunna få det. Vi vill rena Eskilstunaån och göra den badbar även i centrala delar av Eskilstuna och utveckla å-rummet för rekreation. Vi vill skapa fria vandringsvägar för fiskar i Eskilstunaån. Det är viktigt för att fiskar och andra vattenlevande arter som är beroende av att vandra för sin fortplantning ska kunna komma tillbaka och öka den biologiska mångfalden i ån.

Arbetet med klimatanpassning behöver prioriteras och ske systematiskt, genom att resurser avsätts, risker analyseras och nödvändiga åtgärder vidtas i god tid. Vi vill stärka Eskilstunas arbete med klimatanpassning för att identifiera risker och ta fram effektiva åtgärder som minskar sårbarheten i ett förändrat klimat genom att säkerställa att nybyggnation lokaliseras till områden utan risk för framtida översvämningar, att det finns grön- och blåtor som träd, planteringar, parker, diken och avrinningsytor i stadsmiljön för att kunna hantera skyfall och genom att minska bräddningarna från avloppsledningar genom svackdiken, dammar och andra fördröjningar av dagvattnet. Nyligen har ett styrdokument för arbetet med att nå kommunens övergripande mål för vattenarbetet och för att möta statliga krav i sikte på en hållbar vattenanvändning antagits, en väldigt viktig plan för nödvändig infrastruktur. Ett orosmoment dock är att det är bolagens och nämndernas ansvar att utifrån de ekonomiska förutsättningar som finns löpande planera in åtgärderna från planen, i respektive årsplan och verksamhetsplan. Miljöpartiet anser att detta inte får medföra att åtgärderna nedprioriteras, lika viktigt är det att ordentliga uppföljningar görs.

Att alla ska kunna cykla tryggt

Vi vill ha attraktiva och trivsamma stadsmiljöer för alla i staden och skapa mer plats för människor. Det kan vi göra genom att vika mer av gatuutrymmet åt färdmedel som gång och cykel. Alla vinner på mer plats för cykeln. Genom att göra mer plats för cykel skapar vi inte bara en renare miljö, där också bullret dämpas. Vi får också ett mer levande centrum för människor och attraktiva och trivsamma stadsmiljöer – en fråga som blir allt viktigare ju fler vi blir som ska dela på samma utrymme. En attraktiv stadskärna med människor i rörelse ökar också tryggheten. Vi vill att alla – barn, äldre, ungdomar och vuxna – ska känna sig trygga i vår trafikmiljö.

Vi vill därför satsa på drift och underhåll av cykelvägnätet. Nyligen invigdes cykelgatan på Smedjegatan, den första i sitt slag i Eskilstuna, som kom till efter en motion från oss. Vi vill bygga om fler lämpliga gator till cykelgator för att främja cykling som ett säkert och effektivt transportsätt och för att förbättra stadens trafikmiljö och framkomlighet. Vi vill göra en rejäl satsning på säkra cykelöverfarter, så att föräldrar tryggt kan släppa iväg sina barn på cykel. Vi vill också ha lämpliga faciliteter för cyklister, fler och bredare cykelbanor, separerade från gångtrafiken och att det ska finnas mobilitetspooler med t. ex. elbilar och lådcyklar för hyresgäster till det kommunala bostadsbolaget.

Att alla ska känna sig trygga i vårt Eskilstuna

Eskilstuna står inför enorma utmaningar, vi är många som upplever att vår stad inte känns som en trygg plats längre som en följd av det ökade våldet och den kriminalitet och de skjutningar som präglar kommunen. Vi vill att alla barn och unga i Eskilstuna ska få en trygg uppväxt med goda förutsättningar och en framtid att längta till. Det når vi genom att satsa på sådant som skapar motståndskraft mot våldet. Här är det förebyggande arbetet helt avgörande. För att det ska få bästa effekt måste vi börja så tidigt som det bara går. Då måste de satsningar som görs för barn och unga för ökad trygghet omfatta även förskolan, familjecentraler och familjevägledare och ske under lång tid. Samverkan mellan samhällets instanser behöver stärkas och utvidgas för att vi ska kunna nå unga i en tidigare ålder än idag. Arbetet med att förebygga nyrekrytering till kriminella miljöer behöver ske koncentrerat och med långsiktig riktning genom stöd till och punktmarkering av ungdomar i riskzonen.

En meningsfull fritid för våra barn och unga är avgörande för att skapa ett tryggt Eskilstuna – vi vill se att mer resurser avsätts till den ideella sektorn, till idrotts- och kulturlivet och utforma kommunens föreningsbidrag på ett sätt som uppmuntrar föreningarna att aktivt arbeta med mångfald och jämlikhet. Vi menar också att det är barnet rätt till kultur som ska vara avgörande och vill därför se att Kulturskolan blir avgiftsfri.

Vi har sedan 2018 drivit frågan om att etablera Fryshuset i Eskilstuna, vi tror även fortsatt på att detta kan vara en viktig pusselbit som kan hjälpa till med att vända den negativa utvecklingen. Fryshuset har en lång och gedigen erfarenhet av att fungera som en mötesplats för ungdomar som annars har nära till att välja en kriminell och osäker inriktning på sitt liv,

genom att i stället erbjuda öppenhet och aktiviteter och kan fungera som ett bra komplement till kommunala verksamheter.

En viktig insats som vi vill införa i våra utsatta områden för att skapa trygghet och tillgänglighet, är medborgarvårdar, ett koncept som finns i till exempel Stockholm. Det handlar om att anställa personer som vill göra skillnad för Eskilstunaborna och bedriva uppsökande verksamhet genom att befinna sig i och bidra med vuxennärvaro i bostadsområden. Uppgiften är att möta invånare i offentliga miljöer, bostadsområdena med syftet att skapa relationer, kontakter och förtroende.

Såväl skolan som förskolan utgör enorma skyddsfaktorer som motverkar riskfaktorer när det gäller ungas kriminalitet. Fler lärare och en stärkt elevhälsa och stöd som flyttas närmare eleverna är väsentligt. Som en del av det våldsförebyggande arbetet vill vi i skolan också se en breddning av metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) en metod som vilar på genusteoretisk grund och syftar till att vända den traditionellt passiva åskådaren till en förebyggande aktör.

Skapa en trygg förskola och skola för alla barn och unga

Verksamheten inom förskolan i Eskilstuna har under 2023 och 2024 drabbats av två stora varsel där sammanlagt drygt 200 anställda inom personalstyrkan räknats som övertaliga.

Det har föga förvånande väckt både oro, stress och protester. Vittnesmålen om hur tuff situationen är, med överbelastning, stress och ovisshet som drabbar såväl personal som barn i verksamheten, är många. Personalen får jobba övertid med för få vuxna på för många barn utan vikarier och med kollegor som mår dåligt på grund av en ohållbar arbetsmiljö.

Samtidigt har även grundskolan och gymnasieskolan under 2024 drabbats av varsel som innebär att drygt 70 tjänster varslas i grundskolan och runt 30 i gymnasiet.

Miljöpartiet anser att en kommuns primära ansvar är tillgodose god samhällsservice till medborgare. Skolan är en kärnverksamhet i denna samhällsservice, där framtid, hopp och kunskap byggs. En genomgången skolgång är också ett vaccin mot en kriminell livsstil. Därför är de pågående varslen inom förskolan grundskolan och gymnasieskolan väldigt oroande och något som kommer få stora negativa konsekvenser, framför allt för de barn som drabbas av förändringarna men också för berörd personal.

Vi vill därför se att skolverksamheterna får extra medel på 70 miljoner för att stoppa de planerade besparingarna.

Vi menar vidare att alla beslut som berör skolverksamheterna behöver vara väl genomtänkta och föregås av noggranna barnkonsekvensanalyser och gedigna utredningar som är väl förankrade och transparenta. Det är viktigt för oss att skolan är finansierad på ett tryggt sätt, och att skolpengen är proportionerligt i förhållande till behoven.

Att Eskilstuna ska vara en jämställd och jämlik kommun

Vi är övertygade om att olikheter stärker och att mångfald, jämlikhet och jämställdhet är grunden för ett rättvist samhälle. Eskilstuna ska vara en solidarisk, utåtriktad och välkomnande kommun. En vidsynt kommun där alla människor behandlas likvärdigt. Vi ser med oro på den växande rörelse som idag motarbetar jämställdhet och HBTQIA+-rättigheter. Feministisk och normkritisk politik och handling behövs för att bemöta detta, hålla i och stärka de mänskliga rättigheterna. I vårt Eskilstuna – den stolta gröna Fristaden – ska alla känna sig just det – fria och stolta.

Vi vill att kommunens medarbetare ges de verktyg de behöver för att kunna möta kommuninvånarna utan fördomar och diskriminering. Kommunen ska också, där det är lämpligt tillämpa användning av anonymiserade arbetsansökningar för att minska risker för diskriminering. Vi vill att all kommunanställd personal ska ha en säkerställd kompetens inom HBTQIA+ och att personer med funktionshinder och funktionsnedsättning ges möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Vi vill satsa på fler trygga mötesplatser som fritidsgården Equal där ungdomar oavsett identifikation kan finna en frizon och en meningsfull fritid.

Våld i nära relationer ska upphöra. Här har Stopp-teamet, som erbjuder stöd för dem som utsatts, bevittnat eller utsatt någon annan för våld i nära relation, en viktig roll. Samtidigt är arbetet för att stötta de våldsutsatta helt avgörande för dem som drabbas. Vi vill att kommunen tillgodoser att personer som är utsatta för våld i nära relationer får tillgång till lägenheter efter behov och ha villkorade boenden för män.

Medarbetare i kommunen som kan komma i kontakt med hedersrelaterat våld och förtryck ska också få kunskap som krävs för att kunna upptäcka och motverka detta. Vidare vill vi att kommunen ger ett långsiktigt stöd till kvinno- och ungdomsjourer och verksamhet som möjliggör för män att ändra ett våldsbeteende.

Behovet av att fortsätta det systematiska jämställdhetsarbetet i kommunen är stort. Vi vill att kommunen genomför en jämställdhetsanalys av sin budget, att samtliga verksamhetsområden ska ha en budget med genusperspektiv och att politiska beslut ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och ha en uttalat feministisk hållning.

I Eskilstuna finns olika råd, bland andra minoritetsrådet, kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionsrättsfrågor och kommunala landsbygdsrådet. Vi menar att det är av största vikt att rådets kompetens och vilja att bidra och stötta i de olika verksamheterna tillvaratas och att råden involveras både vid planering av kommunens olika verksamheter samt särskilt vid förändringar.

För att arbetslivet ska bli mer jämställt krävs inte bara lika lön för lika arbete – något som borde vara självklart – utan också att vi motverkar både den könsegregerade arbetsmarknaden och dess konsekvenser. Kvinnodominerade yrken tenderar att vara lägre betalda och i större utsträckning bestå av deltidstjänster, samtidigt som fler kvinnor än män blir sjukskrivna. En satsning på bättre arbetsvillkor och arbetsmiljö i vård och omsorg är därför i högsta grad en satsning på ett mer jämställt arbetsliv. Vi vill att arbetstidsförkortning med bibehållen lön införs på försök för medarbetare i krävande människonära yrken, som förskola, vård och omsorg.

Skapa gröna arbeten och företag

Vi behöver ställa om ett hållbart energisystem. Eskilstuna har goda förutsättningar för att bli en spjutspets i omställningen, här finns nämligen såväl Energy evolution center, ett universitet, ett kommunalt energibolag, och två myndigheter med energi i fokus. Det här vill vi ta vara på och skapa Sveriges energihuvudstad - i Eskilstuna! Vi vill driva på för en grön omställning som skapar innovation, gå före och visa hur energi kan användas smartare, satsa på förnybar energi, gröna tekniker och driva på elektrifieringen. Det kommer i sin tur skapa både nya jobb och företag. Vi vill inrikta kommunens näringslivsfrämjande arbete på socialt och ekologiskt hållbara företagsidéer och se till att arbetet når också andra grupper än de som traditionellt gynnas.

Att fler människor får möjlighet att komma i arbete är grundläggande. Vi menar att till exempel yrkesutbildningar är särskilt viktiga att satsa på eftersom dessa i stor utsträckning leder till arbete efter genomförd utbildning. Vi vill satsa särskilt på utrikesfödda kvinnors etablering bland annat genom mentorskapsprogram, ökad inskrivning på förskolor och fler öppna förskolor med språkstöd och barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Vi vill stötta småföretagens möjligheter att växa, både i stad och på landsbygd. Eskilstuna ska vara en stad som främjar näringslivet, gynnar företag och som förenklar för människor att starta eget företag.

Miljöpartiet vill att fler enkla jobb, som inte kräver gymnasial eller eftergymnasial utbildning, erbjuds inom den kommunala verksamheten. Det handlar inte om att tränga undan utan om att avlasta befintlig personal i enklare arbetsuppgifter, något som kan ge fler människor en chans att komma i arbete.

Satsa på grön samhällsplanering

Vi vill se ett Eskilstuna med frisk luft och lummiga gator och torg. Vi vill se en stad där invånarna har nära till skolor, jobb och service. Vi vill att Eskilstuna ska vara en kommun där det är tryggt och lätt att ta sig fram, där det finns inbjudande miljöer och samlingsplatser för äldre och där vardagen går att få ihop på ett hållbart sätt. Vi vill att det ska vara lika självklart att odla i parker i Eskilstuna som att promenera.

Spontanidrottsplatser är viktiga och bra komplement till befintliga grönytor i kommunen, här vill vi se att unga tjejer ges större möjligheter till att utöva dans, genom att en dansbana anläggs till exempel i Stadsparken. Stadsläkningsprojekt, förtätning och hög standard på gång- och cykelvägar är viktiga delar i att bygga ett attraktivt Eskilstuna. Här vill vi se att de planer som finns på att utveckla trygga och attraktiva stadsmiljöer i Fröslunda, Råbergstorp och Lagersberg, men även Årby, Skiftinge och Skogsängen genomförs. Vi vill också att den nya placeringen av Fröslunda IP som kommunens inriktningsbeslut för utvecklingen av området fastställer prioriteras. En fungerande idrottsplats fyller en enormt viktig roll för att hålla ungdomar borta från kriminalitet, skapa vettiga sysselsättningar och en väg in i samhället.

Se en ökad satsning på återbruk

Jordens resurser är ändliga och i ett hållbart samhälle behöver vi använda resurser effektivt och sparsamt. Ett sätt att göra detta är återbruk. Miljöpartiet tog initiativet till att bilda ReTuna, världens första återbruksgalleria. Nu vill vi att ReTunas arbete stärks, blir mer tillgängligt och utvidgas bland annat genom en expanderingsplan av Retuna till centrala Eskilstuna. Det finns sedan en tid ett så kallat "Maker space" för allmänheten inom ramen för Retunas verksamhet, vilket vi tycker är väldigt bra, nu vill vi gärna se fler utrymmen som möjliggör för allmänheten att återbruka, reparera och dela på verktyg, till exempel kan någon av de tomma lokalerna i centrum användas för ändamålet. I samarbete med ReTuna vill vi även utveckla verksamheten Eco Friends som syftar till att inspirera och utbilda skolelever inom återvinning, vatten och energi.

I Eskilstuna behövs en plats att lämna material som använts vid byggnation. Intresset för att bygga och renovera är stort idag varför en organiserad verksamhet som kan ta emot byggvaror och sälja dem vidare fyller en viktig funktion. För att ge fler möjligheten att dela på resurser vill vi också att Kommunfastigheter arbetar fokuserat med cirkulära lösningar vid renoveringar och nybyggnation, inte bara vad gäller den egna materialanvändningen utan också genom att skapa gemensamma utrymmen i bostadsområdena som möjliggör för hyresgäster att reparera och återbruka samt dela på t ex verktyg.

Driva på för hälsosam och hållbart producerad mat

Vi ser god och näringsrik mat som ett livsvillkor för ett gott liv, för en framgångsrik skola, kvalitativ äldreomsorg och god vård. Vi anser också att Eskilstuna kommun har ett ansvar för att maten som serveras är både hälsosam och hållbart producerad. Den mest verkningsfulla åtgärden för mer hållbar mat är dock att minska köttkonsumtionen. Cirka 67 procent av den svenska kostens växthusgasutsläpp kommer från animaliska livsmedel, främst kött och mjölk från idisslare. Lägst miljöpåverkan har växtbaserade livsmedel, följt av ägg och mejeriprodukter.

Här är det viktigt att kommunen föregår med gott exempel, vi vill därför att kommunen ska börja erbjuda vegetariska eller veganska måltider vid alla tillfällen där kommunen bjuder anställda eller besökare på mat, såväl vid interna som externa möten.

Livsmedelsupphandlingen ska organiseras så att mindre lokala aktörer kan delta. För att maten ska hålla en hög kvalitet ska den tillagas så nära matgästerna som möjligt. Vi vill vidare att all upphandling av mat i kommunen ska ske med hållbarhetskrav, så att maten som köps in i möjligaste mån är säsonganpassad, ekologisk, närproducerad, klimatsmart, växtbaserad och producerad med högsta möjliga djurskyddskrav, minst motsvarande svensk lagstiftning. Vi vill att KRAV-märkt ska vara styrande princip i riktlinje för måltider inom kommunen och att Eskilstuna återigen blir en KRAV-certifierad kommun. KRAV-märkt mat är den mest hållbara, den är ekologiskt producerad, utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och utan konstgödsel. Dessutom bidrar KRAV-märkt mat till biologisk

mångfald, minskad klimatpåverkan, god djurvälstånd, skydd för miljö och hälsa, samt bättre arbetsvillkor för anställda.

Att du ska få göra din röst hörd

I Eskilstuna ska du som medborgare kunna påverka och tycka till om verksamheterna i kommunerna - även mellan valen. I tider när samhället ställs inför stor påfrestning visar sig också hur sårbar en demokrati kan vara och hur viktigt det är att säkerställa att den fungerar oavsett.

Vi vill förändra maktstrukturer som hindrar insyn och medverkan. Om förutsättningarna för att utöva insyn och delta i beslut ska möjliggöras i Eskilstuna krävs en medveten satsning på detta.

MP Eskilstuna, är och har varit mycket kritiska till att medborgarförslagen tagits bort och inte ersatts med något motsvarande ännu. För att åstadkomma en levande politisk debatt bör, där det är lämpligt, Eskilstunabornas möjlighet att lyssna på sammanträden och lämna egna förslag till politiska församlingar stärkas. Vi vill därför se till att Eskilstuna kommun inför allmänhetens frågestund i både kommunfullmäktige och i kommunens nämnder. Vidare bör Eskilstunabor få möjlighet att skicka in en fråga till kommunfullmäktige via kommunstyrelsens epost t ex och få dem besvarade under kommunfullmäktige.

Det är viktigt för oss att Eskilstunabor ska kunna vara delaktiga och påverka beslut som fattas i kommunen och som de berörs av. Det är särskilt viktigt för ungdomar. Vi vill därför att det skapas ett ungdomsforum samt att alla stadsdelar ska ha ett forum för dialog. Att satsa på barnen inför politiska beslut är en investering för framtiden. Eskilstuna bör vara en föregångare i detta arbete och stå upp för barns rättigheter genom att göra barnkonsekvensanalyser av de politiska beslut som fattas i Eskilstuna kommun.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv är en mänsklig rättighet och en demokrati- och rättvisefråga. Jämställdhet är också en del av lösningen på de utmaningar som samhället står inför, och en självklarhet i ett modernt välfärdssamhälle - för rättvisa och ekonomisk utveckling.

Men jämställdhet är inte begränsat till ojämställdheten mellan kvinnor och män. MP Eskilstuna tillämpar en feministisk syn som grundar sig i att vi ser hur olika maktstrukturer samverkar med den rådande könsmaktsordningen. Vi vill att Eskilstuna ska vara en normkritisk kommun. Med hjälp av ett normkritiskt perspektiv kan vi få syn på och förändra

begränsande strukturer och normer, istället för att försöka få enskilda individer att passa in i mallen. För att förstå hur makt fördelas ur ett normkritiskt perspektiv är intersektionalitet ett viktigt begrepp. Ett intersektionellt perspektiv handlar om att se att det finns många olika maktordningar och förstå att vi måste synliggöra dessa för att kunna arbeta för förändring och mot förtryckande maktstrukturer.

Vi vill att det normkritiska arbetet i Eskilstuna ska vara tillgänglig för alla och att Eskilstuna ska vara en kommun som arbetar mot förtryckande normer och orättvisor som baseras på funktionalitet, klass, religion/tro, könsidentitet/könsuttryck, ålder, etnicitet, kön och sexualitet. Vi vill skapa ett jämställt samhälle där inflytande och möjligheter inte avgörs av bl a etnicitet, sexualitet, funktionsförmåga och ålder.

Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck utgör allvarliga samhällsproblem som medför stort lidande för dem som utsätts. Viktigt att komma ihåg är att hedersrelaterat våld och förtryck ingår i det nationella samlingsbegreppet för vad som utgör mäns våld mot kvinnor, eftersom det beror på samma bakomliggande strukturer, dock med särskilda omständigheter. Här behövs systematiskt arbete och kunskap.

Att satsa på barnen inför politiska beslut är en investering för framtiden. Eskilstuna bör vara en föregångare i detta arbete och stå upp för barns rättigheter genom att göra barnkonsekvensanalyser av de politiska beslut som fattas i Eskilstuna kommun.

Kommunstyrelsen

Miljöpartiet ser en utvecklingspotential i att renodla kommunstyrelsens uppdrag och dessutom minska kostnaderna. Vi anser det vara viktigt att kommunens ekonomiska medel i första hand fördelas till nämnderna och bolagen framför det att kommunstyrelsen fördelar pengar på begäran. Vi vill att alla beslut som tas i kommunstyrelsen är förankrade i kommunens verksamheter och att dessa beslut genomsyras av social- och ekologisk hållbarhet, ett hänsynstagande till barnen och en vilja att sträva efter jämställdhet och jämlikhet.

Vi vill förändra maktstrukturer som hindrar insyn och medverkan. Om förutsättningarna för att utöva insyn och delta i beslut ska möjliggöras i Eskilstuna krävs en medveten satsning på detta. Tillgång till information är central för att möjliggöra insyn och påverkan. Beslutande organ i kommunen bör därför sträva efter att information inför politiska beslut i möjligaste mån tillgängliggörs.

Det är viktigt för oss att Eskilstunabor ska kunna vara delaktiga och påverka beslut som fattas i kommunen och som de berörs av. Det är särskilt viktigt för ungdomar. MP Eskilstuna vill därför att det skapas ett ungdomsforum samt att alla stadsdelar ska ha ett forum för dialog.

På lång sikt vill vi också se stadsdelskontor i samtliga stadsdelar, med start i de utsatta områdena, för en långsiktig och trygg miljö och god samhällsservice. I stadsdelskontoren ska det finnas möjlighet att lämna förslag och tycka till i frågor som är viktiga för medborgare. Vi

Miljöpartiets förslag till årsplan för Eskilstuna 2025 För ett grönare Eskilstuna

menar också att politiker och beslutsfattare behöver skapa möjligheter till bättre dialog med medborgarna, särskilt dem som bor i utsatta områden, vi ser att det skulle finnas goda möjligheter till regelbunden kontakt och dialog mellan beslutsfattare och invånare i anslutning till stadsdelskontor.

MP Eskilstuna, är och har varit mycket kritiska till att medborgarförslagen tagits bort och inte ersatts med något motsvarande ännu. För att åstadkomma en levande politisk debatt bör, där det är lämpligt, Eskilstunabornas möjlighet att lyssna på sammanträden och lämna egna förslag till politiska församlingar stärkas. Vi vill därför se till att Eskilstuna kommun inför allmänhetens frågestund i både kommunfullmäktige och i kommunens nämnder. Vidare bör Eskilstunabor få möjlighet att skicka in en fråga till kommunfullmäktige via kommunstyrelsens epost t ex och få dem besvarade under kommunfullmäktige.

Eskilstuna står inför enorma utmaningar inte bara när det gäller kriminalitet och skjutningar - Eskilstuna kan idag inte räknas som en socialt hållbar kommun på grund av alltför stora skillnader mellan olika grupper av invånare när det gäller trygghet, jämställdhet, jämlikhet och integration. Samtidigt dras både skolan och socialtjänsten med enorma utmaningar för att räcka till för barn och unga. Frågan om hur vi skapar ett tryggt Eskilstuna, både nu och framåt är viktigare än någonsin. Vi vill att alla barn i Eskilstuna ska få en trygg uppväxt med goda förutsättningar och en framtid att längta till. Det når vi genom att arbeta brett med samverkan och satsa på sådant som skapar motståndskraft mot våldet. Här är det förebyggande arbetet avgörande. För att det ska få bästa effekt måste det börja så tidigt som det bara går.

Ett klimat i förändring, med stigande medeltemperaturer och extrema väderhändelser kan få stora konsekvenser för Eskilstuna och medföra andra förutsättningar för hur vi lever och bor, bland annat är risken för översvämning i Mälaren idag hög. Arbetet med klimatanpassning behöver prioriteras och ske systematiskt, genom att resurser avsätts, risker analyseras och nödvändiga åtgärder vidtas i god tid. Nyligen har ett styrdokument för arbetet med att nå kommunens övergripande mål för vattenarbetet och för att möta statliga krav i sikte på en hållbar vattenanvändning antagits, en väldigt viktig plan för nödvändig infrastruktur. Ett orosmoment dock är att det är bolagens och nämndernas ansvar att utifrån de ekonomiska förutsättningar som finns löpande planera in åtgärderna från planen, i respektive årsplan och verksamhetsplan. Miljöpartiet anser att detta inte får medföra att åtgärderna nedprioriteras, lika viktigt är det att ordentliga uppföljningar görs.

Miljöpartiet vill förbättra dagvattenhanteringen och bedriva ett aktivt uppströmsarbete i Eskilstunaån för att föroreningar och bakteriehalt ska minska. Vi vill inte bara göra detta som en klimatanpassningsåtgärd. Tillsammans med andra åtgärder för att minska utsläppen till vatten stärker det också förutsättningarna för att ån ska kunna bli badbar även i centrala Eskilstuna och hela sträckan till Mälaren. En badbar å skulle också minska behovet av färdmedel för något som de flesta av oss behöver under sommaren, svalka.

För att värna den biologiska mångfalden måste värdefulla naturområden i kommunen bevaras och utvecklas. Vi behöver säkerställa att mer skog skyddas genom t ex naturreservat så att inte skogsmiljöer som är viktiga för den biologiska mångfalden eller för människors

möjligheter till rekreation avverkas. När kommunen äger skog som inte behöver skyddas helt från avverkning pga sina naturvärden bör skogsbruket bedrivas på ett hållbart sätt, där inte minst hyggesfritt skogsbruk kan vara en viktig modell för att minska påverkan på natur- och friluftsvärden. MP Eskilstuna vill att det i Eskilstuna ska vara lika självklart att odla i parker som att promenera. Vi behöver utforma en strategi och skapa en vision för stadsodling på allmän plats. Strategin behöver utreda förutsättningarna för Eskilstunabor att odla i stadens offentliga parker. Vi vill också att kommunstyrelsen prioriterar att skapa fria vandringsvägar i ån så att fiskar och andra vattenlevande arter som är beroende av att vandra för sin fortplantning ska komma tillbaka och öka den biologiska mångfalden.

I Eskilstuna kommun finns en klimatplan för kommunkoncernen, i vilken mål och fokusområden svarar upp till det klimatprogram för Eskilstuna som tagits fram och antagits parallellt. Som enda parti i kommunfullmäktige yrkade MP Eskilstuna på en återremiss vid antagandet av planen. Vi anser att såväl kommunkoncernens klimatplan som klimatprogrammet saknar nödvändiga åtaganden som ska säkerställa att målen i planen och programmet nås. Vi menar därför att kommunstyrelsen behöver återkomma med ett förslag på ett klimatpolitiskt styrdokument där målen följs av åtaganden som säkerställer att målen nås.

Vi vill:

1. Att kommunens medarbetare ges de verktyg de behöver för att kunna möta kommuninvånarna utan fördomar och diskriminering och att positiv särbehandling tillåts så att det vid lika meriter ges företräde för personer med en bakgrund som är underrepresenterade på arbetsplatsen. Vi vill också att kommunen, där det är lämpligt ska tillämpa användning av anonymiserade arbetsansökningar för att minska risker för diskriminering.
2. Kommunen ska erbjuda heltid som norm och deltid som möjlighet för alla sina arbetstagare.
3. Att politiska beslut ska föregås av en barnkonsekvensanalys.
4. Att kommunen genomför en jämställdhetsanalys av sin budget och att samtliga verksamhetsområden ska ha en budget med genusperspektiv för att underlätta uppföljning av kommunens prioriteringar.
5. Att politiska beslut ska genomsyras av ett jämlikhetsperspektiv och ha en uttalat intersektionell feministisk hållning samt att kommunens verksamheter synliggör vilka

Miljöpartiets förslag till årsplan för Eskilstuna 2025 För ett grönare Eskilstuna

konsekvenser olika förslag får för olika grupper av människor och följer upp hur resurser fördelas utifrån exempelvis kön.

6. Att all kommunanställd personal ska ha en säkerställd kompetens inom HBTQI+, att alla medarbetare i Eskilstuna kommun ökar sina kunskaper om hedersrelaterat våld - och förtryck och att personer med funktionshinder och funktionsnedsättning ges likvärdiga möjlighet att delta i samhället
7. Satsa på medborgarinflytande genom att skapa ett ungdomsforum och dialogforum i alla stadsdelar och genom att införa allmänhetens frågestund i både kommunfullmäktige och i kommunens nämnder. På lång sikt vill vi också se stadsdelskontor i samtliga stadsdelar, med start i de utsatta områdena, för en långsiktig och trygg miljö och god samhällsservice.
8. Att kommunen ska ha en mycket restriktiv alkoholpolicy.
9. Att materialinköp ska ske genom miljöanpassad upphandling och att livscykelanalys med reparation och återanvändning ska tillämpas. Vi vill att verktygen cirkulär ekonomi och krav på beräknade livscykelkostnader används genomgående, till exempel genom att fler möbler uppgraderas och mer pedagogiskt material kommer från återbruk och uppcykling.
10. Att kommunstyrelsen prioriterar arbetet med att skapa fria vandringsvägar i Eskilstunaån.
11. Att en strategi tas fram med förutsättningar för Eskilstunabor att odla i stadens offentliga parker.
12. Stärka Eskilstunas arbete med klimatanpassning för att identifiera risker och ta fram effektiva åtgärder som minskar sårbarheten i ett förändrat klimat genom att säkerställa att nybyggnation lokaliseras till områden utan risk för framtida översvämningar, att det finns grön- och blåytor som träd, planteringar, parker, diken och avrinningsytor i stadsmiljön för att kunna hantera skyfall och genom att minska bräddningarna från avloppsledningarna genom svackdiken, dammar och andra fördröjningar av dagvattnet.
13. Långsiktigt säkra god dricksvattenkvalitet, bl a genom att säkerställa tillgång på reservvatten och värna våtmarker.
14. Att kommunägda skogar som lämpar sig för skogsbruk ska brukas på ett skonsamt sätt med hänsyn till natur- och friluftsvärden, bl a genom hyggesfritt skogsbruk och att gallringar och avverkningar sker utanför häckningsperioder.

15. Förbättra dagvattenhanteringen och bedriva ett aktivt uppströmsarbete så att Eskilstunaån kan bli badbar i centrala Eskilstuna och hela vägen till Mälaren och återskapa fria vandringsvägar för fisk och andra vattenlevande organismer i Eskilstunaån.

Servicenämnden

Vi ser god och näringsrik mat som ett livsvillkor för ett gott liv, för en framgångsrik skola, kvalitativ äldreomsorg och god vård. Vi anser också att Eskilstuna kommun har ett ansvar för att maten som serveras är både hälsosam och hållbart producerad. Den mest verkningsfulla åtgärden för mer hållbar mat är dock att minska köttkonsumtionen. Så mycket som 67 procent av utsläppen av växthusgaser från maten som konsumeras i Sverige kommer från kött- och mejeriprodukter. Dagens djurhållning utgör också ett etiskt problem, där djur i varierande grad utsätts för lidande - även om det kan skilja mellan olika länder och olika djurhållningssystem. Animaliska livsmedel kräver dessutom mycket resurser – grovt sett tiofalt mer energi, vatten och mark än vegetabiliska livsmedel. Att äta mer växtbaserat gör det därför möjligt att mätta fler människor på ett hållbart sätt. Här är det viktigt att kommunen föregår med gott exempel, vi vill därför att kommunen ska börja erbjuda vegetariska eller veganska måltider vid alla tillfällen där kommunen bjuder anställda eller besökare på mat, såväl vid interna som externa möten.

Livsmedelsupphandlingen ska organiseras så att mindre lokala aktörer kan delta. För att maten ska hålla en hög kvalitet ska den tillagas så nära matgästerna som möjligt. Vi vill vidare att all upphandling av mat i kommunen ska ske med hållbarhetskrav, så att maten som köps in i möjligaste mån är säsonganpassad, ekologisk, klimatsmart, närproducerad, växtbaserad och producerad med högsta möjliga djurskydds krav, minst motsvarande svensk lagstiftning.

Idag har nämnden nedprioriterat det ekologiska och prioriterar närproducerat och svenskt före ekologiskt. Eskilstuna har tidigare varit en KRAV-certifierad kommun, men avslutade sin KRAV-certifiering runt 2019, detta trots att certifieringen var uppskattad av kostpersonal som såg mervärden i att vara certifierad. Vi vill att KRAV-märkt ska vara styrande princip i riktlinje för måltider inom kommunen och att Eskilstuna återigen blir en KRAV-certifierad kommun. KRAV-märkt mat är den mest hållbara, den är ekologiskt producerad, utan naturfrämmande kemiska bekämpningsmedel och utan konstgödsel. Dessutom bidrar KRAV-märkt mat till biologisk mångfald, minskad klimatpåverkan, god djurvälstånd, skydd för miljö och hälsa, samt bättre arbetsvillkor för anställda.

Till 2020 skulle kommunen ha uppnått en fossilfri fordonsflotta. Men tyvärr tankas fortfarande fossila drivmedel till cirka 30 procent. Här behöver vi öka insatserna för att få en fossilfri fordonsflotta, genom information, fler laddställen och tankställen.

Vidare bör kommunen ställa krav på att förnybara drivmedel används när tjänster som innefattar transporter upphandlas, så som entreprenader, hemtjänst och transporter.

För att underlätta för invånare som inte vill äga en egen bil vill vi att vissa av kommunens bilar ska bli tillgängliga för Eskilstunaborna på kvällar och helger när de inte används av kommunens anställda. Det är ett smart sätt för Eskilstuna att bidra till den delningsekonomi som håller på att växa fram, och som dessutom kan ge visa intäkter till kommunen.

Vi vill:

1. Införa växtbaserad mat som norm i kommunens verksamheter.
2. Att endast vegetarisk mat ska erbjudas vid samtliga externa och interna måltider där besökare och anställda bjuds på mat och som anordnas av Eskilstuna kommun.
3. Att djurskyddskrav, minst i enlighet med svensk lagstiftning, ställs vid upphandling av animaliska produkter.
4. Minska matsvinnet i hela ledet, från transport och lager till kostpersonal och matgäster.
5. Välja mat med så låg negativ miljöpåverkan som möjligt.
6. Att Eskilstuna åter blir en KRAV-certifierad kommun.
7. Att resiliensen i matförsörjningen ses över så att kommunen klarar störningar.
8. Att insatser för att minska matsvinn görs i hela ledet, från transport och lager till kostpersonal och matgäster.
9. Att målet med en fossilfri fordonsflotta och fossilfria drivmedel uppnås.
10. Att kommunens bilar, där så är möjligt, ska tillgängliggöras som bilpool för eskilstunaborna på kvällar och helger.
11. Att Eskilstuna ställer krav på fossilfrihet vid inköp av fordon och arbetsmaskiner samt vid upphandling av tjänster som innefattar sådana, såsom entreprenader, hemtjänst och transporter.

12. Öka tillgången på laddstolpar på mark som kommunen har rådighet över, både för lätt och tung trafik och både vid arbetsplatser, trafiknoder, bostadsområden mm.

Arbetsmarknads-och vuxenutbildningsnämnden

Vi är övertygade om att både samhället och den enskilde förlorar på att människor som har förmåga att försörja sig själv inte lyckas få ett arbete. Egen försörjning bidrar däremot till trygghet och en känsla av sammanhang för individen och därmed en vinst för hela samhället. Här behövs en politik där även människor som idag står långt ifrån arbetsmarknaden kan få in en fot och som ökar människors möjligheter att kunna försörja sig själva.

I dag råder obalans på arbetsmarknaden. Samtidigt som arbetslösheten i Eskilstuna är fortsatt hög söker näringslivet personal att anställa utan att finna arbetstagare med önskad kompetens. Vi vill skapa förutsättningar för människor att hamna i rätt jobb – som anställda eller egenföretagare. Vår politik ska ge alla människor möjlighet att efter sina egna förutsättningar kunna utbilda, fortbilda och omskola sig i relation till arbetsmarknadens efterfrågan. Vi menar att till exempel yrkesutbildningar är särskilt viktiga att satsa på eftersom dessa i stor utsträckning leder till arbete efter genomförd utbildning. Den gröna omställningen kräver delvis nya kompetenser än dagens och då är det viktigt att erbjuda utbildningar som kan möta dessa behov.

Kommunen måste ge goda förutsättningar för den som vill starta och driva ett företag och företagande behöver ses som en lika självklar möjlighet som anställning. Vi vill stötta småföretagens möjligheter att växa, både i stad och på landsbygd. Eskilstuna ska vara en stad som främjar näringslivet, gynnar företag och som förenklar för människor att starta eget företag. I kontakt med kommunen är det mycket viktigt med god service och spetskompetens för att förenkla handläggningen. Eskilstuna kommun ska vara i topp som företagarkommun.

Vi vill särskilt inrikta kommunens näringslivsfrämjande arbete på att nå fler grupper än de som traditionellt gynnas av detta arbete, liksom att särskilt uppmuntra företagsidéer som inte bara är ekonomiskt utan också socialt och ekologiskt hållbara.

Miljöpartiet vill att fler enkla jobb, som inte kräver gymnasial eller eftergymnasial utbildning, erbjuds inom den kommunala verksamheten. Det handlar inte om att tränga undan utan om att avlasta befintlig personal i enklare arbetsuppgifter, något som kan ge fler människor en chans att komma i arbete.

Nyanlända som kommer till Eskilstuna ska inte mötas av segregering och diskriminering, utan ska så tidigt som möjligt känna sig delaktiga och bidra i samhället. Särskilda insatser behövs för att underlätta nyanlända kvinnors etablering. Oavsett var vi kommer ifrån tar kvinnor av

tradition i allmänhet ett större ansvar än män för hem och eventuella barn. Detta får konsekvenser för kvinnors deltagande i etableringsinsatser, inträde på arbetsmarknaden samt ekonomi. MP vill gynna nyanlända kvinnors arbetsmarknadsdeltagande och samtidigt underlätta för kvinnor att under föräldraledigheten kunna delta i olika aktiviteter, som till exempel underlättar språkinläring och kontaktskapande. Vi vill också främja nyanländas möjlighet till tidig arbetslivsintroduktion vilket underlättar språkinläring med ett samtidigt lärande i arbetet.

Vi vill att alla som har behov av det ska få en språkpraktikplats inom kommunen och se en satsning på fler aktiviteter för de ungdomar som idag omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret, som innebär att kommunen idag har ett för ungdomar som inte fullföljt eller påbörjat en gymnasieutbildning

Vi vill:

1. Prioritera yrkesutbildningar och andra insatser för att ge människor den kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden och att kommunen initierar/utökar samarbetet med folkhögskolorna i länet, vad gäller yrkesutbildningar
2. Se till att fler aktiviteter skapas för ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret.
3. Främja nyanländas möjlighet till tidig arbetslivsintroduktion vilket underlättar språkinläring med ett samtidigt lärande i arbetet
4. Satsa på språkpraktikplatser inom den kommunala verksamheter, så att förutsättningar kan skapas för att alla som har behov av det kan få en språkpraktikplats.
5. Satsa på enklare jobb inom kommunens egna verksamheter.
6. Inrikta kommunens näringslivsfrämjande arbete på socialt och ekologiskt hållbara företagsidéer och se till att arbetet når också andra grupper än de som traditionellt gynnas.
7. Skapa fler platser inom SFI (svenska för invandrare) och fler kombinerade SFI/yrkeshögskoleutbildningar.
8. Erbjuder fler feriejobb till ungdomar från familjer med utsatta socioekonomiska förhållanden och inrätta kommunala extratjänster som anställer ungdomar i utsatta områden.

9. Satsa särskilt på utrikesfödda kvinnors etablering genom att säkerställa att etableringsinsatser sker med ett jämställdhetsperspektiv.
10. Initiera ett mentorskapsprojekt för invandrarkvinnor i syfte att locka fler till högre studier och eget företagande.
11. Att AVN verkar för att arbeten skapas genom nya affärsidéer i samverkan med samarbetspartners på olika nivåer från offentlig och privata sektor.
12. Kommunen arbetar för att stimulera innovation och entreprenörskap bland studenter och medborgare.
13. Att förstärkningen av grön produktionsteknisk forskning vid Mälardalens universitet i Eskilstuna drivs på. Målet ska vara att göra Eskilstuna till ett av Europas främsta centrum för grön produktionsteknisk forskning.
14. Att kommunen särskilt stimulerar företagande på landsbygden genom att främja och delta i samarbete kring att öka landsbygdens attraktivitet.

Förskolenämnden

Alla barn i förskolan ska känna att de vuxna på förskolan har tid för dem. Ingen personal ska känna att de inte har tid eller förutsättningar att göra ett bra jobb och kunna finnas till för barnen. På grund av ett minskande antal barn i förskolan har drygt 200 medarbetare fått lämna verksamheten. Det här är något som väcker oro hos både föräldrar och medarbetare. Det bidrar till en ökad arbetsbelastning mer ensamarbete samt minskad tid för återhämtning och pauser. Många vittnesmål om den ohållbara arbetsmiljö som råder i förskolan har inkommit från berörd personal sedan varslen lagts. Miljöpartiet anser att en kommuns primära ansvar är tillgodose god samhällsservice till medborgare. Förskolan och skolan är en kärnverksamhet i denna samhällsservice, där framtid, hopp och kunskap byggs. Därför är de pågående förändringarna inom förskolan väldigt oroande och något som kan komma att få stora negativa konsekvenser. Särskilt för de barn som drabbas av förändringarna men också för berörda medarbetare. Vi vill att förskolenämnden tillförs ett engångsanslag om 20 miljoner kronor för att stoppa nedskärningarna i förskolan.

Verksamheten dras också fortsatt med stora problem med sjukskrivningar. Vi vill tillföra på stödjande personal som sköter icke pedagogiska uppgifter, som ett sätt att komma åt utmaningarna.

För att stimulera språkinläring och språkförståelse vill vi utveckla Takk (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) i våra förskolor och skolor. Takk används tillsammans med tal och ökar förståelse för talspråket. Behov finns bland annat bland elever med svenska som andraspråk och när elever har försenad språkutveckling, men vi menar att alla vinner på att kunna kommunicera brett med människor omkring dem.

I Eskilstuna pågår sedan en tid tillbaka satsningen Trygga Unga, för unga i åldern 13-20 år, något Miljöpartiet stödjer. Vi behöver säkerställa att de miljöer där barn vistas är trygga miljöer. När vi möter barn och unga som uppvisar tecken på otrygghet behöver vi som samhälle kunna fånga upp dem med rätt insatser. Dagens läge med ett eskalerande våld, bl a genom skottlossningar, visar dock att det som gjorts hittills är alldeles för lite. Vi har länge påpekat att en viktig pusselbit i arbetet är att även satsa resurser på att få med Trygga Barn (0-12 år) i trygghetsarbetet. För att skapa trygghet och ge alla barn och unga förutsättningar att lyckas, måste vi börja med det förebyggande arbetet så tidigt som möjligt. Vi vill bland annat se en samverkan med regionen i linje med "Rinkebymodellen", där BVC och socialtjänsten, samt personal från förskolan möter föräldrar i upprepade hembesök över lång tid. Nu finns inom kommunen en enighet att förena arbetet inom Trygga Barn och Trygga Unga i ett helhetsperspektiv som heter Trygga barn och unga. Vi ser ett helhetsperspektiv som positivt men menar att det är viktigt att det säkerställs att verksamheterna får de resurser de behöver.

Utöver detta vill vi att en arbetstidsförkortning införs på försök i förskolan, liksom i vård- och omsorgen. Vi måste värna människan och det gör vi genom att värdesätta en rimlig arbetsinsats under rimliga arbetsvillkor. Det kommer både personal, brukare och barn- och ungdomar till nytta genom en högre kvalitet i verksamheten. Även inom förskolan behöver personalen få bättre möjligheter att få inflytande över och tycka till om sin arbetssituation, genom samverkan med andra professioner.

En ny resursfördelningsmodell för förskolan, grundskolan och gymnasieskolan har börjat gälla, där barn – och utbildningsnämnderna har ansvar att planera, fördela och följa upp resurser både till kommunala och fristående verksamheter. Här är det avgörande att barnens behov alltid går i första hand och att alla barn som behöver stöd och resurser får det.

Vi vill även tillämpa utomhuspedagogik i större utsträckning som en del av undervisningsverktygen för förskole- och grundskoleverksamheten. Forskning visar att barn som har tillgång till omväxlande utomhusmiljö är friskare, har färre sjukdagar, får bättre motorik, förbättrar sin kognitiva förmåga och är mindre stressade. Barns och ungas utemiljöer behöver vidare utformas så att de uppmuntrar till rörelse.

Vi vill:

1. Vi vill att förskolenämnden tillförs ett engångsanslag om 20 miljoner kronor för att stoppa nedskärningarna i förskolan.
2. Säkerställa att neddragning av personal inom förskolan inte går ut över barngruppernas storlek.
3. Att inventarier, leksaker och produkter som innehåller skadliga kemikalier, giftiga och hormonstörande ämnen fasas ut från samtliga förskolor.
4. Att förskolorna ska ha lokaler utformade som uppmuntrar till kreativitet och daglig fysisk rörelse.
5. Säkerställa att förskolors och skolors utemiljöer lever upp till Boverkets kriterier för att ge alla barn chans till utevistelse och rörelse i goda pedagogiska och gröna utemiljöer för utevistelse av hög kvalitet.
6. Att trafikmiljön utanför förskolorna ska vara trygg med bilfria zoner och säkra gång- och cykelvägar.
7. Att fördelningen av resurser ska ske på ett sådant sätt så att barnens behov alltid ska gå först och att tidiga insatser och ökade resurser riktas till barn och ungdomar med särskilda behov.
8. Satsa på arbetsmiljön i förskolan för både pedagoger och barn genom att tillföra kraftiga tillskott och satsa på stödjande personal som sköter icke pedagogiska uppgifter för att frigöra tid i barngrupp för den utbildade pedagogiska personalen.
9. Satsa på introduktionsförskolor (öppna verksamheter) för att öka inskrivningen och närvaron på förskolor och därmed få bättre möjligheter att nå ut till familjer med information om förskolans syfte samt om samhället.
10. Säkerställa barnomsorg även på obekvämt arbetstid så att ingen ska behöva tacka nej till jobb pga brist på barnomsorg.
11. I samverkan med regionen sprida och utveckla projekt i utsatta områden i linje med "Rinkebymodellen", där BVC och socialtjänsten, samt personal från förskolan möter föräldrar i upprepade hembesök över lång tid.
12. Att arbetstidsförkortning med bibehållen lön införs på försök för medarbetare i krävande människonära yrken, som förskolan.

13. Tillämpa utomhuspedagogik i större utsträckning som en del av undervisningsverkyten för förskoleverksamheten.
14. Att andelen ekologisk kost i förskolans mat ökar.

Grundskolenämnden

Skolan fyller en oerhört viktig roll för att alla barn, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska få de kunskaper och färdigheter de behöver för vuxenlivet. Skolan utgör en enorm skyddsfaktor som motverkar riskfaktorer när det gäller ungas kriminalitet och har ett kompensatoriskt uppdrag vilket också innebär att det i utbildningen ska tas hänsyn till elevers olika behov och förutsättningar. Särskilt gäller detta en strävan att uppväga skillnader i elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Forskning visar att genomgången grundskola är den enskilt viktigaste faktorn när det gäller socioekonomisk situation och mående längre fram i livet. Det är därmed ett oroande samhällsproblem att många barn, till exempel de med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och barn med medicinska funktionsnedsättningar som svår astma och allergi inte får rätta förutsättningar för att kunna tillgodogöra sig utbildningen och klara skolan.

Vi är mycket oroade över de besparingar som den styrande majoriteten vill göra i grundskolan, där nu många¹ riskerar att varslas. Precis som i förskolan har många lärare i skolan en oerhört tuff situation och en på många sätt ohållbar arbetsmiljö, vilket gör de pågående hoten om varsel väldigt oroande. Miljöpartiet anser att en kommuns primära ansvar är tillgodose god samhällsservice till medborgare. Skolan är en kärnverksamhet i denna samhällsservice, där framtid, hopp och kunskap byggs.

Därför vill vi skapa en skola som ger både elever och lärare de resurser som behövs för en trygg och bra skola. Därför vill vi att grundskolenämnden tillförs ett engångsanslag på 40 miljoner kronor för att stoppa nedskärningarna i grundskolan.

När resurser fördelas ska barns behov ska alltid stå i centrum och barnet ska få det stöd som hen behöver. Vi vill också att så mycket som möjligt av skolpengen går till kärnverksamheten.

Vi menar vidare att alla beslut som berör eventuella förändringar av skolverksamheterna behöver vara väl genomtänkta och föregås av noggranna barnkonsekvensanalyser och gedigna utredningar som är väl förankrade och transparenta. Av den anledningen kan vi inte stödja

---

¹ Det rör sig om ungefär 70 tjänster

Miljöpartiets förslag till årsplan för Eskilstuna 2025 För ett grönare Eskilstuna

pågående förslag om att avveckla Årbyskolans högstadium.² Det är viktigt för oss att skolan är finansierad på ett tryggt sätt, och att skolpengen är proportionerligt i förhållande till behoven.

Idag ligger behörigheten till gymnasiet bland Eskilstunas elever på drygt 80 procent. Andelen elever med godkända betyg behöver bli högre och alla elever bör få en rimlig chans att nå kunskapsmålen och att nå sin fulla potential. Tidiga insatser är en förutsättning för att elever ska ges möjlighet att fullfölja skolgången och ta studenten. Därför behöver investeringar göras på våra barn och unga, vilket i längden är en god investering både för individen och för samhället.

Det är viktigt att behålla och värna landsbygden inte minst vad gäller skolverksamheten. Landsbygdens skolor måste därför få rimliga förutsättningar att dels finnas kvar men även att utvecklas över tid, genom att landsbygdsstödet kvarstår

I Eskilstuna pågår sedan några år satsningen Trygga Unga, för unga i åldern 13-20 år, något Miljöpartiet stödjer.

Vi har länge påpekat att en viktig pusselbit i arbetet är att även satsa resurser på att få med Trygga Barn (0-12 år) i trygghetsarbetet. För att skapa trygghet och ge alla barn och unga förutsättningar att lyckas, måste vi börja med det förebyggande arbetet så tidigt som möjligt.

Nu finns inom kommunen en enighet att förena arbetet inom Trygga Barn och Trygga Unga i ett helhetsperspektiv som heter Trygga barn och unga. Vi ser ett helhetsperspektiv som positivt men menar att det är viktigt att det säkerställs att verksamheterna får de resurser de behöver.

Vi vill också stärka och vidga den SSPF-samverkan som finns idag genom att anställa minst en till strateg som kan driva och hålla ihop samverkan mellan socialtjänst, skola, kultur- och fritidsförvaltningen, föreningslivet och polis, både akut och förebyggande.

Vi vill vidare se en samverkan mellan skola och socialtjänst genom att föräldragrupper/utbildningar hålls på plats på skolan i samarbete mellan socialtjänsten och skolans elevhälsoteam under fritidshemstid. Barnen kan då vara på fritids när föräldrarna går på kurs vilket gör det lättare att närvara för föräldrarna. Liknande samverkan finns till exempel i Göteborg där man sett att samverkan mellan skola, socialtjänst och föräldrar gett goda effekter när det gäller att bryta elevers normbrytande beteende i ett tidigt skede.

Som en del av det våldsförebyggande arbetet vill vi i skolan också se en breddning av metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) en metod som vilar på genusteoretisk grund och syftar till att vända den traditionellt passiva åskådaren till en förebyggande aktör. Här kan

---

² Beslut kring förslaget att avveckla Årbyskolans högstadium fattas på grundskolenämndens sammanträde 12 juni. Eventuella förändringar/beslut kring detta uppdateras i vår kompletterande årsplan för Eskilstuna kommun, hösten 2024.

Miljöpartiets förslag till årsplan för Eskilstuna 2025 För ett grönare Eskilstuna

ungdomsjouren Fria fylla en viktig funktion, vi menar att ett avtal med grundskolenämnden skulle ge Fria möjlighet att stötta och utbilda i MVP. Ungdomsjouren får idag ofta förfrågningar att arbeta i grundskolan utifrån sin spetskompetens på områden som sex och samtycke, HBTQIA+, porr, genus och normer, men saknar idag resurser att genomföra de workshops, utbildningar och föreläsningar som det finns ett behov av i skolan.

MP Eskilstuna vill utreda en etablering av stiftelsen Fryshusets verksamhet i vår kommun. Fryshuset har en lång och gedigen erfarenhet av att fungera som en mötesplats för ungdomar som annars har nära till att välja en kriminell och osäker inriktning på sitt liv, genom att istället erbjuda öppenhet och aktiviteter. Miljöpartiet anser att Fryshuset skulle fungera som ett bra komplement till de kommunala verksamheter som redan finns. Fler arbetstillfällen skulle skapas och ungdomarna i Eskilstuna skulle erbjudas fler alternativ att ägna sin skoltid och fritid åt.

De som har god kännedom om de utmaningar som skolan kämpar med idag behöver i högre grad få komma till tals. Vi vill därför tillsätta en skolkommision som ska ha fritt mandat att komma med förslag gällande allt som rör skolorna och förskolorna. Vi ser gärna att lärarprofessionen, förskolelärare, polisen, representanter från akademien och socialtjänsten ingår i kommissionen med uppgift att arbeta för att samverka för en bättre skola i Eskilstuna tillsammans med politiker i socialnämnderna. Det finns inget sådant forum i Eskilstuna idag och vi menar att det behövs.

Vi måste skapa goda möjligheter för alla instanser som möter barn med omfattande frånvaroproblematik, samt vårdnadshavare, att samverka. När ett barn uteblir från skolan är det inte barnpsykiatriens, habiliteringsverksamhetens, skolans eller socialtjänstens bekymmer, utan vårt gemensamma. Det är när alla får bidra med sin specifika kompetens för att hjälpa barnet som resultatet kan bli som bäst. MP Eskilstuna anser att ordet hemmasittare som används om elever som under långa perioder inte går till skolan är problematiskt och att det bör sluta användas i kommunala sammanhang och i kommunala dokument. Dels är det stigmatiserande, dels fångar det inte problematiken i sin helhet. Det är inte heller ett begrepp som Skolverket använder. Frånvaro från skolan sker inte alltid i hemmet, det kan också handla om en elev som är på skolan, men som inte deltar i undervisningen.

Att stärka elevhälsan och flytta stödet närmare eleverna är väsentligt. För att elever med omfattande frånvaro från skolan samt elever med andra utmaningar ska få rätt stöd i tid behöver elevhälsan stärkas. Skolan och kommunen ska vidare samverka med BUP för att varje barn som behöver en utredning så skyndsamt som möjligt ska få det.

Lärarna har idag många uppgifter (såsom att dela ut skåpnycklar, beställa material och administrera frånvarostatistik) som inte handlar om kärnuppdraget – undervisning. Vi vill att tid ska frigöras så att lärarna får möjlighet att ge till exempel respons/feedback till eleverna så att de når sin fulla potential. Därför behövs fler yrkesgrupper på skolorna. Det kan också behövas andra former för mentorskap.

En förutsättning för att nyanlända barn och ungdomar ska lära sig det nya språket, som i sig är en premis för att inhämta ny kunskap, är att de får kvalitativ modersmålsundervisning. Studier visar att modersmålet har stor betydelse också för all annan inläring.

Vi vill även tillsätta tillräckligt med resurser så att de behov som finns av Naturskolans verksamhet kan tillgodoses och tillämpa utomhuspedagogik i större utsträckning som en del av undervisningsverktygen för förskole- och grundskoleverksamheten. Forskning visar att barn som har tillgång till omväxlande utomhusmiljö är friskare, har färre sjukdagar, får bättre motorik, förbättrar sin kognitiva förmåga och är mindre stressade.

Det är välkänt att många barn rör sig för lite, och i ett antal studier ses en sjunkande trend där barn och unga rör sig mindre i dag än för 15–20 år sedan. Mer fysisk aktivitet skulle inte bara förbättra elevernas långsiktiga hälsa utan också deras förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen. Barns och ungas utemiljöer behöver utformas så att de uppmuntrar till rörelse, t ex genom inbjudande skolgårdar och säkra skolvägar som gör det tryggt att gå eller cykla till skolan.

Vi vill:

1. Att grundskolenämnden tillförs ett engångsanslag på 40 miljoner kronor för att stoppa nedskärningarna i grundskolan.
2. Att universell utformning ska vara vägledande när man utformar den fysiska skolmiljön.
3. Fördelningen av resurser ska ske på ett sådant sätt så att barnens behov alltid ska gå först och att tidiga insatser och ökade resurser riktas till barn och ungdomar med särskilda behov.
4. Att begreppet hemmasittare i kommunala dokument byts ut mot beskrivningen elever med omfattande frånvaro.
5. Att skolan och kommunen ska samverka med BUP för att korta köerna för barn i behov av en utredning.
6. Att det ska finnas mer stödjande personal i skolan som kan avlasta den pedagogiska personalen i administrativa och praktiska göromål.

7. Särskilt öka andelen behöriga och erfarna lärare på skolorna med de tuffaste utmaningarna och jobba för en stärkt elevhälsa.
8. Att god modersmålsundervisning av hög kvalité säkerställs.
9. Ge skolan förutsättningar att arbeta med att motverka negativa maskulinitetsnormer och bredda metoden Mentors in Violence Prevention i samverkan med ungdomsjouren Fria.
10. Stärka och vidga SSPF-samverkan genom att anställa minst en till strateg som kan driva och hålla ihop samverkan mellan socialtjänst, skola, kultur- och fritidsförvaltningen, föreningslivet och polis, både akut och förebyggande.
11. Att nämnden får en nyckelroll i arbetet med utredningen av etableringen av Fryshusets verksamhet för att barn och unga skall ges en aktiv och rik fritid som kan samverka med skolan.
12. Att nämnden bidrar aktivt i arbetet med att inrätta en Skolkommission för att kontinuerligt förbättra skolan i Eskilstuna.
13. Att pedagogisk fortbildning av personal uppmuntras och säkerställs och att samtliga skolor ska ha en studievägledning av hög kvalitet, det ökar möjligheten att välja och välja rätt utbildning.
14. Att inventarier och produkter som innehåller skadliga kemikalier, giftiga och hormonstörande ämnen ska fasas ut från samtliga skolor.
15. Säkerställa att förskolors och skolors utemiljöer lever upp till Boverkets kriterier för att ge alla barn chans till utevistelse och rörelse i goda pedagogiska och gröna utemiljöer för utevistelse av hög kvalitet. Vi vill också se att skolorna ska ha lokaler utformade som uppmuntrar till kreativitet och daglig fysisk rörelse. Skolmiljön ska vara trafiksäker genom bilfria zoner, säkra gång- och cykelvägar till skolan.
16. Tillsätta tillräckligt med resurser så att de behov som finns av Naturskolans verksamhet kan tillgodoses och tillämpa utomhuspedagogik i större utsträckning som en del av undervisningsverktygen för förskole- och grundskoleverksamheten.
17. Att andelen ekologisk kost i skolans mat ökar.

Gymnasienämnden

Att ta studenten från gymnasiet med fullständiga betyg är avgörande för att kunna fortsätta vidare mot högre utbildning men också för att kunna få ett arbete. I de kommunala skolorna i Eskilstuna uppgick andelen avgångselever från nationella program med grundläggande behörighet till universitet och högskola till 66 procent 2023 vilket kan jämföras med rikssnittet på 72 procent. Klart är också att flickor fortfarande lyckas bättre än pojkar, vi behöver därmed fortsätta satsa på att stärka pojkars mottaglighet för ny kunskap, motarbeta negativa maskulinitetsnormer och ge fler individer möjligheter att lyckas.

Som en del av det våldsförebyggande arbetet vill vi i skolan se en breddning av metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) en metod som vilar på genusteoretisk grund och syftar till att vända den traditionellt passiva åskådaren till en förebyggande aktör. Precis som i grundskolan, ser vi även här att ungdomsjouren Fria fyller en viktig funktion, vi vill att gymnasienämnden sluter avtal med Fria för att ge jouren möjlighet att stötta och utbilda i MVP.

Liksom i grundskolan är tidiga insatser en förutsättning för att elever ska ges möjlighet att fullfölja skolgången och ta studenten. Därför behöver investeringar göras på våra barn och unga, vilket i längden är en god investering både för individen och för samhället. När resurser fördelas ska barns behov stå i centrum och barnet ska få det stöd som hen behöver. Vi vill också att så mycket som möjligt av skolpengen går till kärnverksamheten Även gymnasieskolan har under 2024 nåtts av ett varsel som berör ett 30-tal tjänster, trots att gymnasieskolan redan idag är hårt belastad och inte räcker till för en god elevhälsa och för elever som halkar efter. Vi menar att en kommuns primära ansvar är tillgodose god samhällsservice till medborgare. Skolan är en kärnverksamhet i denna samhällsservice, där framtid, hopp och kunskap byggs.

Vi vill skapa en skola som ger både elever och lärare det de behöver för en trygg och bra skola. Därför vill vi att gymnasienämnden tillförs ett engångsanslag på 10 miljoner kronor för att stoppa nedskärningarna.

Vi menar vidare att alla beslut som berör skolverksamheterna behöver vara väl genomtänkta och föregås av noggranna barnkonsekvensanalyser och gedigna utredningar som är väl förankrade och transparenta. Det är viktigt för oss att skolan är finansierad på ett tryggt sätt, och att skolpengen är proportionerlig i förhållande till behoven. Vi vill också lyfta fram gymnasieskolan S:t Eskil som en välskött och väl fungerande skola som bör fortsätta bedrivas i dess nuvarande form.³

---

³ Beslut kring pågående förslag om förändringar inom gymnasieskolan, som bland annat berör S:t Eskil fattas av gymnasienämnden 13 juni. Eventuella förändringar/beslut kring detta ärende uppdateras i vår kompletterande årsplan för Eskilstuna kommun, hösten 2024.

Lärarna har idag många uppgifter⁴ som inte handlar om kärnuppgifterna – undervisning. Bristen på behöriga gymnasielärare kommer att öka. För att göra gymnasieskolan till en attraktiv arbetsplats behöver de som utbildat sig till gymnasielärare få jobba med just lärarens kärnuppgifter. MP Eskilstuna vill därför att tid ska frigöras så att lärarna får möjlighet att ge till exempel respons/feed-back till eleverna så att de når sin fulla potential. Därför behövs fler yrkesgrupper på skolorna. Elevhälsan behöver förstärkas, administrationen behöver minskas och man bör också se över andra former för mentorskap. Möjligheter att utifrån sin profession att samverka med andra centrala yrkesgrupper är viktigt för att skolan ska kunna ges förutsättningar att utvecklas.

Vi vill:

1. Att gymnasienämnden tillförs ett engångsanslag på 10 miljoner kronor för att stoppa nedskärningarna.
2. Att universell utformning ska vara vägledande när man utformar den fysiska skolmiljön.
3. Att fördelningen av resurser ska ske på ett sådant sätt så att barn och ungas behov alltid ska gå först och att tidiga insatser och ökade resurser riktas till barn och ungdomar med särskilda behov.
4. Att det ska finnas mer stödjande personal i skolan som kan avlasta den pedagogiska personalen i administrativa och praktiska göromål.
5. Särskilt öka andelen behöriga och erfarna lärare på skolorna med de tuffaste utmaningarna och jobba för en stärkt elevhälsa.
6. Ge skolan förutsättningar att arbeta med att motverka negativa maskulinitetsnormer och bredda metoden Mentors in Violence Prevention i samarbete med ungdomsjouren Fria.
7. Stärka och vidga SSPF-samverkan genom att anställa minst en till strateg som kan driva och hålla ihop samverkan mellan socialtjänst, skola, kultur- och fritidsförvaltningen, föreningslivet och polis, både akut och förebyggande.

---

⁴ Dela ut skåpnycklar, beställa material, administrera frånvarostatistik bör inte ligga inom uppdraget för lärarna.

8. Att nämnden får en nyckelroll i arbetet med utredningen av etableringen av ett Fryshus för att barn och unga skall ges en aktiv och rik fritid som kan samverka med skolan.
9. Att nämnden bidrar aktivt i arbetet med att inrätta en Skolkommision för att kontinuerligt förbättra skolan i Eskilstuna.
10. Att det genomförs riktade satsningar för att förbättra skolresultaten i gymnasieskolan.
11. Att god modersmålsundervisning av hög kvalité säkerställs.
12. Att gymnasieskolorna ska ha en inbjudande skolgård som stimulerar till utevistelse för både personal och elever.
13. Att samverkan mellan grundskola och gymnasium ökar till exempel vid överlämning från grundskola.
14. Att andelen ekologisk kost i skolans mat ökar.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden har ett stort och brett uppdrag att skapa förutsättningar för goda livsvillkor för alla Eskilstunas invånare och besökare genom att erbjuda ett brett kulturutbud och möjligheter till en stimulerande och meningsfull fritid. Det uppdraget blir allt viktigare eftersom Eskilstuna idag inte kan räknas som en socialt hållbar kommun, vi har idag alltför stora skillnader mellan olika grupper av invånare när det gäller trygghet, jämställdhet, jämlikhet och integration. Antalet personer som lever i ekonomiskt utsatta hushåll har ökat i 20 av 30 stadsdelar på tio år och läget är som allvarligast i områden som drabbats hårt av skjutningar. Barn och ungdomar i de lägre socioekonomiska grupperna deltar mindre både i föreningar och i kulturskolans verksamhet, samt är underrepresenterade i idrottsföreningar. Mot bakgrund av den utvecklingen blir det än mer avgörande att skapa en jämställd och jämlik tillgång till en meningsfull fritid.

Barnkonventionen har slagit fast i artikel 31 att alla barn har rätt till kultur - vi menar att vi inte har råd att låta barn och unga stå utanför kulturlivet och vill därför se en avgiftsfri kulturskola i Eskilstuna kommun. Visserligen är en tydlig kommunikation och tillgänglighet, liksom ett brett och attraktivt utbud, också viktiga stora faktorer för deltagande i Kulturskolans verksamhet. Samtidigt kan deltagandet ändå falla på att det finns en avgift (terminsavgiften ligger idag på 550 kronor, därtill kommer hyra av instrument för 300 kronor). För Miljöpartiet är det viktigt att Kulturskolans hela verksamhet (det finns en del öppna verksamheter idag) ska vara tillgänglig för alla barn och ungdomar – det ska vara en självklar rätt kopplad till barnet/ungdomen inte till föräldrarnas eventuella möjlighet att

bekosta aktiviteten eller inte. Vi vill också se till att Kulturskolan får de resurser de behöver för att skapa positiva möten med uppsökande verksamhet, så att fler ska kunna upptäcka och ta del av kulturens goda värden och effekter. Vi menar vidare att kulturlivet i Eskilstuna inte kan vänta tills planerna på ett nytt Kultur-och kongresshus är klara, åtgärder behövs idag för att möta behoven på lokalbrist och ändamålsenliga lokaler för såväl Kulturskolan, som Stadsbiblioteket och för verksamheter såsom dans, som idag saknar tillräckligt med lokaler.

För att kulturen och idrotten ska kunna nå fler och inte bara dem som självklart söker sig till etablerade institutioner och arenor vill vi också utforma kommunens föreningsbidrag på ett sätt som uppmuntrar föreningarna att aktivt arbeta med mångfald och jämlikhet, både för att nå andra grupper än de som vanligen nås av verksamheten och för att verksamheten ska vara öppen och inkluderande för alla människor oavsett vilka vi är och hur vi identifierar oss.

Vi menar att det är avgörande att det finns vuxennärvaro där barn och ungdomar vistas och att skapa trygga och bra miljöer. Nyligen har en insats som kallas MVP Fritid lanserats, vilket innebär en utbildningsinsats för både personal och ungdomar inom kommunens ungdomsverksamheter. Insatsen bygger på det våldsförebyggande metodmaterialet MVP Fritid, vilket vi ser positivt på. För att stärka trygghetsarbetet inom kommunen ytterligare vill vi att nämnden ska utreda en etablering av stiftelsen Fryshuset i Eskilstuna. Fryshuset har på flera håll i landet visat sig vara en framgångsrik och viktig aktör i arbetet att förhindra att unga väljer en kriminell livsstil. Fryshuset bedriver både skol- och fritidsverksamhet med aktiviteter för unga efter skoltid och kan fungera som ett bra komplement till kommunala verksamheter. Vi ser också behov av fritidssamordnare som får i uppgift att koppla ihop barn och unga med fritidsaktiviteter och föreningar och följa upp barn och unga individuellt, för att möjliggöra alla barns rätt till en meningsfull fritid.

I förebyggande syfte för ökad trygghet och meningsfull fritid under sommaren vill vi också se till att det finns öppna idrottshallar på sommaren, som föreningar kan boka när de vill ordna aktiviteter för unga. Idag håller de flesta skolidrottshallar stängt på sommaren, men vi menar att öppna skolidrottshallar skulle utgöra ett fint komplement till de aktiviteter föreningar kan ordna för ungdomar på sommaren utomhus. Det finns också en önskan från ungdomsjouren Fria om samverkan inom det arbete som pågår inom Trygga Unga. Genom ett IOP med kultur- och fritidsnämnden skulle ungdomsjouren kunna fylla en viktig funktion genom till exempel närvaro i olika ungdomsgrupper, genom att anordna kvällar med fokus på HBTQIA+ och finnas till som stöd under de tider då det uppstår luckor i ungdomars vardag, mellan skola och aktiviteter.

Det är inte bara socioekonomiskt stora skillnader mellan bostadsområden i Eskilstuna som påverkar hur mycket barn deltar i organiserad fysisk aktivitet, enligt Riksidrottsförbundet bidrar också en ökad urbanisering och digitalisering, samt en ohållbar talangjakt som slår ut och exkluderar, till att många barn och unga slutar idrotta i organiserad form redan i tioårsåldern.

Miljöpartiets förslag till årsplan för Eskilstuna 2025 För ett grönare Eskilstuna

Ett sätt att underlätta barn och unga vuxnas fysiska aktivitet kan vara att underlätta oorganiserade och spontana aktiviteter utanför idrott och tävlande. Alla vill inte vara med i en idrottsförening men behöver ändå ha möjlighet att röra på sig. MP Eskilstuna tänker då på till exempel fler och bättre utegym, åtgärder som underlättar för olika friluftaktiviteter som motionsspår, vandringsstigar och andra icke tävlingsinriktade verksamheter. Vintertid behövs en ökad satsning på skidspår och då inte bara för idrott och tävling utan mer för motion t ex på golfbanor eller andra lämpliga platser.

För MP Eskilstuna är naturliga mötesplatser en väldigt viktig fråga, Naturliga, offentliga mötesplatser behövs där människor träffas och formar gemenskap och är avgörande för den sociala hållbarheten. Vi vill att den planerade investeringen i ett moderniserat Fröslunda IP blir av utan dröjsmål, vi vet att att Fröslunda är ett utsatt område, där en fungerande idrottsplats fyller en enormt viktig roll för att hålla ungdomar borta från kriminalitet, skapa vettiga sysselsättningar och en väg in i samhället. Matcherna drar ofta också mycket folk, vilket är ett viktigt inslag i lokalsamhället i Fröslunda. Idrottsplatsen samt verksamheterna runt den bildar också ett viktigt nav för alla Fröslundabor.

Vi har fler elitidrottslag i stan, det är viktigt men nämnden får inte låta dessa satsningar gå ut över breddidrotten. Elitidrotten har helt andra ekonomiska förutsättningar än små föreningar för barn och unga, det är dessa nämnden behöver fortsätta satsa på.

Det är viktigt att de miljöer som våra barn och ungdomar vistas under skol- och fritid är hälsosamma och i mesta möjliga mån giftfria. Därför föreslår vi att hälsofarliga ämnen i dessa miljöer ska fasas ut. Vi vill också att hälsofarligt granulat i konstgräsmattor på våra fotbollsplaner successivt byts ut mot hälsosammare alternativ.

Folkbildningen får sin näring ur vår tids stora utmaningar. Därför har folkbildningen också en fortsatt viktig roll i förmågan att möta förändringar som vårt samhälle står inför. Frågor som integration, utanförskap, jämställdhet och klimatomställning kan inte lösas av institutioner eller nationella eliter. Dessa utmaningar kräver istället flertalet medborgares kunskap och delaktighet. Miljöpartiet efterlyser en insiktsfull kultursyn och vill därför satsa mer på studieförbunden. Miljöpartiet föreslår därför att satsningarna ökar. Att stödja studieförbunden med kommunala medel innebär att resurser växlas upp genom anslag från stat och region. Av det kommunala anslaget bör 5 % omformas till sökbara medel som villkoras till verksamheter som främjar ökad integration och jämställdhet.

Vi vill stödja de konstnärliga verksamheterna genom att kommunen tillskapar ett antal konstnärsbostäder/ateljélägenheter i Eskilstuna. Då får ett antal konstnärer tillfälle att utöva sitt konstnärskap i nära samarbete med olika verksamhetsområden. Detta bör, i samarbete med konstnären, kombineras med aktiviteter som ger barn, unga, vuxna och äldre möjlighet till skapande och medskapande.

Vi vill:

1. Göra Kulturskolan avgiftsfri och säkerställa att Kulturskolan får de resurser den behöver för att skapa positiva möten med uppsökande verksamhet, så att fler ska kunna upptäcka och ta del av kulturens goda värden och effekter.
2. Utforma kommunens föreningsbidrag på ett sätt som uppmuntrar föreningarna att aktivt arbeta med mångfald och jämlikhet, både för att nå andra grupper än de som vanligen nås av verksamheten och för att verksamheten ska vara öppen och inkluderande för alla människor oavsett vilka vi är och hur vi identifierar oss.
3. Stärka och vidga SSPF-samverkan genom att anställa minst en till strateg som kan driva och hålla ihop samverkan mellan socialtjänst, skola, kultur- och fritidsförvaltningen, föreningslivet och polis, både akut och förebyggande.
4. Att trygghetsarbetet breddas genom att nämnden får en avgörande roll i utredningen av etablering av stiftelsen Fryshuset i Eskilstuna.
5. Att det stegvis utvecklas bemannade öppna mötesplatser i stadsdelarna där människor kan träffas över etniska, kulturella och religiösa gränser.
6. Satsa på fler trygga mötesplatser som fritidsgården Equal där ungdomar oavsett identifikation kan finna en frizon och en meningsfull fritid.
7. Att det nya idrottspolitiska programmets inriktning om att idrottspolitiken ska skapa möjligheter för alla människor att utöva idrott och fysisk aktivitet ska vara vägledande när man utformar verksamheten vid kommunens idrottsanläggningar.
8. Att planerna på ett moderniserat Fröslunda IP blir av utan dröjsmål.
9. Att möjligheter skapas för utökade satsningar och fler musikkollon.
10. Att granulaten i våra fotbollsplaner stegvis byts ut till hälsosammare alternativ.
11. Att projektet med idrottsbibliotek som upprättats i Skiftingseskolan ska följas av ett kulturbibliotek och att projektet sedan ska utvidgas till de fem prioriterade områdena i Eskilstuna.
12. Att anslaget till studieförbunden ökar.
13. Att laglig graffiti, gatukonst, konstutställningar, dans- och teaterevenemang i den offentliga miljön främjas.

Samhällsbyggnadsnämnden

Vi vill ha attraktiva och trivsamma stadsmiljöer för alla i staden. Därför behöver gaturummet i högre grad vikas åt mer yt- och energieffektiva färdmedel som gång, cykel och kollektivtrafik. Då kan vi skapa mer plats för människor. Handeln i city kommer aldrig att vinna mot externhandeln genom de största och billigaste parkeringarna utan stadskärnan måste konkurrera med andra värden som skapas av trivsamma miljöer där människor vill umgås, äta och handla.

Ingen ska behöva tveka inför att släppa iväg sina barn på cykel eller cykla själv, men då behöver trafikmiljön utformas så att cykling blir ett tryggt och smidigt alternativ. Förutom en riktad satsning på vinterunderhållet av våra gång- och cykelbanor vill vi bygga snabbcykelvägar för att öka attraktiviteten att välja cykeln istället för bilen. Vi vill också satsa rejält på säkra cykelöverfarter så att föräldrar kan känna sig tryggare med att släppa iväg sina barn på cykel. Vi vill bygga ihop felande länkar och bygga säkra cykelparkeringar med tak runt om i staden och separerade gång- och cykelbanor. Vi vill även utreda möjligheterna till att öppna upp för cykeltrafik på gågatan/Kungsgatan.

Vi gläds över att vårt förslag om att bygga om lämpliga gator till cykelgator mottagits positivt och att cykelgatan på Smedjegatan nu trätt i kraft som Eskilstunas första cykelgata. Vi vill se fler lämpliga gator byggas om till cykelgator där trafiken anpassas utifrån cykelns förutsättningar på liknande sätt som gångfartsgator eller gångfartsområden där gångtrafikanten utgör norm. Vi vill också ha fler och bredare cykelbanor, separerade från gångtrafiken.

För att fler ska kunna klara sitt vardagspussel utan bil vill vi också se till att det finns en god tillgång till olika typer av mobilitetspooler som kan erbjuda bilar, lådcyklar eller andra typer av fordon för situationer när ens vanliga transportlösningar inte räcker till.

I situationer där gång och cykel inte är ett alternativ fyller kollektivtrafiken en viktig roll. Att resa tillsammans sparar både mycket yta och energi jämfört med om alla åkte i en egen bil. För att fler ska kunna välja bussen vill vi bygga fler busskörfält för att korta restiderna, öka turtätheten och skapa fler linjer. Med separerade busskörfält som gör att bussen slipper fastna i bilköer, kan vi också göra kollektivtrafiken snabbare.

Kollektivtrafiken kan fylla en roll även på landsbygden i starka stråk där det finns tillräckligt många som vill resa, men då behöver också tillkommande bebyggelse fokuseras till sådana stråk. Där reseunderlaget är svagare kan anropsstyrd trafik utgöra ett komplement. På ställen och vid tidpunkter där det inte finns någon kollektivtrafik kommer dock bilen även fortsatt att vara nödvändig.

För de bilar och lastbilar som fortfarande krävs är det viktigt att de kan förses med så hållbar energi som möjligt. Här behöver laddinfrastrukturen byggas ut, särskilt för tung trafik och för boende i flerbostadshus.

Miljöpartiets förslag till årsplan för Eskilstuna 2025 För ett grönare Eskilstuna

För att värna den biologiska mångfalden måste värdefulla naturområden i kommunen bevaras och utvecklas. Vi behöver säkerställa att mer skog skyddas genom t ex naturreservat så att inte skogsmiljöer som är viktiga för den biologiska mångfalden eller för människors möjligheter till rekreation avverkas. Ett exempel finns i Borsökna, där det finns ett vackert och värdefullt skogsområde nordväst om Borsökna sjön. Området var tidigare avverkningsanmält av kommunen, de planerna har nu stoppats efter en motion från oss. Vi vill att skogen ges permanent skydd och omfattas av det utredningsområde som redan utsetts för naturreservat i Borsökna. Vi vill även säkerställa att de planer på tio nya naturreservat som föreslås i Grönplan 2030 för Eskilstuna ska bli verklighet, samtidigt som underhållet av befintliga naturreservat och vandringsleder stärks.

Eskilstunas grönområden är viktiga för våra invånare, för rekreation, utflykter och motion och utgör en viktig del av Eskilstunas unika värde. Forskning visar att ju mer grönområden vi invånare har i vår omedelbara närhet, desto friskare och längre liv får vi. Den stadsnära naturen i Eskilstuna är även avgörande för att staden ska fungera. Stadsnära natur tar exempelvis upp vatten vid häftiga regn och förbättrar avrinningen så att vi slipper översvämningar och dyra dagvattenlösningar. Träd ger oss bullerdämpning, jämnare temperatur och bättre luftkvalitet. Vi vill arbeta vidare med att förstärka grönska och biologisk mångfald i den byggda miljön, i parker och längs vatten. Vi vill att alla Eskilstunabor ska kunna nå ett grönområde inom 300 meter från den egna bostaden. För mer grönska i centrum föreslår vi också att Kungsplan, som idag är en grå och tråkig del av centrum, omvandlas till en inbjudande grönyta, till exempel en park.

Arbetet med klimatanpassning behöver prioriteras och ske systematiskt, genom att resurser avsätts, risker analyseras och nödvändiga åtgärder vidtas i god tid. Vi vill stärka Eskilstunas arbete med klimatanpassning för att identifiera risker och ta fram effektiva åtgärder som minskar sårbarheten i ett förändrat klimat genom att säkerställa att nybyggnation lokaliseras till områden utan risk för framtida översvämningar, att det finns grön- och blåtor som träd, planteringar, parker, diken och avrinningsytor i stadsmiljön för att kunna hantera skyfall och genom att minska bräddningarna från avloppsledningarna genom svackdiken, dammar och andra fördröjningar av dagvattnet.

Grönskans positiva värden för stadens sociala liv bör förenas med trygghetsskapande åtgärder, så att ingen behöver känna att utformningen av stadsmiljön påverkar ens rörelsefrihet eller trygghetskänsla. Vi vill ha en normkritisk stadsplanering som ger utrymme för alla. Vi vet att män och kvinnor, som en konsekvens av bristande jämställdhet i samhällets alla delar, har olika förutsättningar när de rör sig i det offentliga rummet. Vi vet att våra förutsättningar att ta oss fram i staden påverkas om vi t ex rör oss till fots, i rullstol eller med käpp och ledarhund. Barn och äldre har inte samma förutsättningar som människor mitt i livet. Det är viktigt att ifrågasätta varför den byggda miljön och det offentliga rummet ser ut som det gör, samt att alltid reflektera över hur de strukturer som marginaliserar människor kan förändras.

Det är viktigt att det byggs bostäder också för personer med tunnare plånböcker. En viktig strategi är att bygga välplanerade, yteffektiva bostäder som inte bara blir billigare för dem

som ska bo där utan också minskar bostadens miljöpåverkan. Hemlöshet ska bekämpas oavsett orsak.

Socialt hållbara städer och samhällen har förmågan att bryta utanförskap, minska segregation och skapa tillit genom att skapa och upprätthålla en generell och jämlik välfärd. Att minska boendesegregationen är nödvändigt för att möjliggöra den ömsesidiga process som integration innebär. Då måste vi bygga så att människor med olika bakgrunder och förutsättningar kan bo och mötas i samma områden, i motsats till att skraddarsy ny bebyggelse för att locka till sig resursstarka. Bostadsområden ska präglas av en blandning av bostadstyper. Villaområden där de flesta bor i ett ägt boende behöver till exempel kompletteras med hyresbostäder. I områden med flerbostadshus där de flesta hyr sin bostad ska fler få möjlighet att äga sin bostad.

Stadsläkningsprojekt är en viktig del i att bygga ett attraktivt Eskilstuna. Här ser vi att de planer som finns på att utveckla trygga och attraktiva stadsmiljöer i Fröslunda, Råbergstorp och Lagersberg, men även Årby, Skiftinge och Skogsängen behöver genomföras och att den nya placeringen av Fröslunda IP som kommunens inriktningsbeslut för utvecklingen av området fastställer blir av.

Spontanidrottsplatser är viktiga och bra komplement till befintliga grönytor i kommunen. Undersökningar visar att de spontanidrottsplatser som byggs idag, så som skejt- och parkourparker används till största delen av killar. Vi vet att många, framförallt unga tjejer, gillar att dansa men att kurser är dyra och att det idag finns få offentliga platser för dans. Därför menar vi att det är viktigt att resurser läggs på platser där alla, även tjejerna, får utrymme att utöva fritidsintressen – som dans. Vi vill att kommunen tar fram förslag på platser där en dansbana skulle kunna anläggas i Eskilstuna. Det finns ett antal platser som skulle kunna vara aktuella, en av dem är stadsparken.

Vi vill att det ska vara lika självklart att odla i parker i Eskilstuna som att promenera. Vi behöver utforma en strategi och ska en vision för stadsodling på allmän plats. Strategin behöver utreda förutsättningarna för Eskilstunabor att odla i stadens offentliga parker. Aktiv prioritering av hållbar ekonomi med ekologiska närproducerade produkter är viktig för ett hållbart samhälle.

Där kommunen äger marken vill vi ställa krav på och påverka byggnaders utformning genom markanvisningar, som innebär att olika byggherrar får lämna anbud om att få bygga genom att kommunen uppgjorda villkor. Det kan vara krav på miljöanpassning, energieffektivitet och grönyteplanering.

Vi vill också satsa på så kallade byggemaskaper. Byggande i byggemaskaper är ett koncept som framgångsrikt används i Tyskland för att utveckla intressanta och hållbara stadsdelar. Kärnan i byggemaskaper är att de boende tillsammans driver byggprojektet, med stöd av en professionell byggherrekonstult. Det har visat sig ge engagerade byggare, intressanta hus och nöjda boende samt lägre kostnader och bättre andrahandsvärde jämfört med när en enda entreprenör bygger och sedan säljer eller hyr ut lägenheterna. Processen kräver engagemang och stöd från kommunen, till exempel genom direktiv till Kfast samt krav i upphandling.

När det gäller våra äldre vill MP Eskilstuna också se mer fokus och tydligare krav kring stadsplanering. Det finns en önskan bland äldre som klarar sig med eget boende, om fler samlingsplatser i våra parker. Idag finns många lekparkar för barn vid våra grönområden, men få platser som bjuder in till möten för äldre. Till exempel saknas boulebanor och möjligheter att spela schack. Det finns ett behov av mer genomtänkta platser för alla åldrar och inte bara enskilda bänkar utmed ån.

Kommunen behöver också värna om strandskyddet, så att det är möjligt för alla att vandra utefter våra vattendrag. Arbetet med att skydda vattenmiljön i sjöar och vattendrag måste förbättras. Utsläpp av miljöstörande ämnen som kväve, fosfor, hormonstörande ämnen och tungmetaller ska minska. Förslag på metoder för att möjliggöra rening av avloppsvatten från läkemedelsrester och mikroplaster måste utredas snarast och föreslagna metoder implementeras.

Det är viktigt att det inte finns några onödiga flaskhalsar i tider då vi behöver bygga nya bostäder. Vi vill säkerställa att kommunens förorenade områden kan saneras. Miljögifter är ett allvarligt hot mot såväl människor som natur. Idag används över 100 000 olika kemiska ämnen i världen och antalet ökar ständigt. Många av gifterna finns i djur och oss människor, i kläder, i mat, leksaker, hygienprodukter och byggmaterial.

Eskilstuna kommun ska vara offensiva i arbetet med att fasa ut skadliga kemikalier. Barn är särskilt känsliga för miljögifter och därför måste de produkter som barn använder och de miljöer som barn vistas i värnas särskilt. Barn har rätt till en giftfri miljö. Inventarier, leksaker och produkter som innehåller skadliga kemikalier, giftiga och hormonstörande ämnen ska fasas ut från samtliga förskolor och skolor.

Vi vill också att redan fastställt mål om att Eskilstuna ska vara så fri från skadliga ämnen och metaller att människors hälsa och miljö samt den biologiska mångfalden inte hotas, ska verkställas.

Vi vill:

1. Att all trafikplanering ska vara förenlig med kommunens mål att minska bilens andel av resorna till 39 % till 2030.
2. Satsa mer på drift och underhåll av cykelvägnätet, särskilt vinterväghållning där sopsaltning bör införas på alla prioriterade stråk.
3. Att lämpliga gator byggs om till cykelgator där cyklisternas hastighet blir styrande.
4. Satsa på fler och bredare cykelbanor som är separerade från gångtrafiken, inklusive cykelbanor till resecentrum, samt till stadsnära landsbygd.

5. Att felande länkar i cykelinfrastrukturen byggs bort, att trafikfarliga hinder avlägsnas och fler cykelöverfarter byggs.
6. Satsa särskilt på säkra trafikmiljöer i anslutning till skolor genom bilfria zoner och säkra gång- och cykelvägar.
7. Bygga fler stödsäkra cykelparkeringar med tak och bättre belysning, anpassade för olika typer av cykelekipage.
8. Utveckla busstrafiken med fler busskörfält, ökad turtäthet, rymligare bussar på de linjer där det är trångt och bättre möjligheter att åka på udda tider.
9. Underlätta möjligheten för att använda kollektivtrafik som en del av resan även på landsbygden genom att säkra goda möjligheter till cykelparkering och vid lämpliga förutsättningar även bilparkeringar i anslutning till busshållplatser.
10. Underlätta för bilpooler och andra mobilitetslösningar som minskar behovet av att äga bil och att kommunens bilar, där så är möjligt, ska tillgängliggöras som bilpool för Eskilstunaborna på kvällar och helger.
11. Minska segregationen genom blandade upplåtelseformer i alla bostadsområden: fler hyresrätter i villaområden och bostadsrätter och villor i områden med enbart hyresrätter.
12. Att kommunen skall driva en aktiv markpolitik och i högre grad utnyttja markanvisningsinstrumentet till att ställa hållbarhetskrav.
13. Möjliggöra ett pilotprojekt för byggande i byggemenskaper i Eskilstuna kommun.
14. Att en strategi tas fram med förutsättningar för Eskilstunabor att odla i stadens offentliga parker.
15. Att barriärer bryts mellan stadsdelar, genom en långsiktig satsning på stadsläkning
16. Att en barnpanel inrättas för att stärka barns inflytande över stadsplaneringen.
17. Att fler hundrastgårdar anläggs.
18. Att hänsyn tas i stadsplaneringen till äldres behov och att det skapas samlingsplatser såsom boulevaner samt platser där det går att sitta mitt emot varandra och spela schack.

19. Att kommunen tar fram förslag på platser där en dansbana skulle kunna anläggas i Eskilstuna.
20. Att äldre kulturmiljöer/-bebyggelse till exempel Fristadsreservatet värnas och underhålls.
21. Säkerställa att de planer på tio nya naturreservat som föreslås i Grönplan 2030 för Eskilstuna ska bli verklighet, samtidigt som underhållet av befintliga naturreservat och vandringsleder stärks. Vi vill också att det skogsområde nordväst om Borsökna sjön, som tidigare hotats av avverkning, och som visat sig ha höga skyddsvärden, ska omfattas av det utredningsområde som utsetts för naturreservat i Borsökna sedan tidigare.
22. Skydda stadsnära grönområden, tätortsnära skogar och högkvalitativ jordbruksmark från exploatering.
23. Att Kungsplan, som blivit en grå och tråkig del av centrum, omvandlas till en inbjudande grönyta, till exempel en park.
24. Att kommunala grönytor sköts med hänsyn till biologisk mångfald, t ex genom att gräsmattor som inte används för lek och spel besås med pollinatörvänliga ängsblommor.
25. Att alla Eskilstunabor har högst 300 meter till ett grönområde.
26. Värna strandskyddet.
27. Att kommunen ställer krav på sunda och giftfria material och produkter vid upphandling och ny- och ombyggnation
28. Säkerställa resurser så att kommunens förorenade områden kan saneras
29. Att lekplatser och utemiljöer där barn vistas planeras med miljö- och hälsovänliga material och vid behov saneras

Räddningstjänst- och tillståndsnämnden

Räddningstjänst- och tillståndsnämnden i Eskilstuna ansvarar bland annat för kommunens uppgifter inom räddningstjänstområdet, nämnden har också ansvar för säkerhet och skydd för dem som bor och vistas i kommunen.

Vi vill:

1. Att resurser prioriteras så att tillsyn och kontroll riktas med större kraft mot de som inte tar sitt miljöansvar eller begår miljöbrott
2. Att resurserna för miljötillsyn stärks.

Socialnämnden

I socialnämnden verkar Miljöpartiet för att alla generationer i Eskilstuna ska garanteras trygghet, tillgänglighet och livskvalitet. Antalet barn och unga i socialt utsatta situationer ska minska. All form av våld ska minska såväl i nära relationer som på våra gator och torg.

Människor med missbruksproblem ska få den hjälp de behöver och alla människor ska ha rätt till en fast bostad. Mer av tidiga och förebyggande insatser leder till stora mänskliga vinster, något som behöver vara en bärande princip givet den ansträngda situation kommunen befinner sig i idag med anledning av otryggheten och den eskalerande kriminaliteten.

Barnperspektivet ska vara vägledande, det är avgörande för att vända utvecklingen där det fortsatt finns ett stort behov av insatser för barn och unga med familjer, dels kopplat till kriminaliteten men även på grund av andra inflöden.

I arbetet med barn och unga i utsatta familjer ska förebyggande insatser prioriteras. Vi ställer oss positiva till att det under 2023 har påbörjats en första linjens socialtjänst, resurser behöver fortsatt avsättas till en utveckling och implementering av verksamheten.

Tidiga och förebyggande åtgärder kan motverka den negativa utvecklingen vad gäller barn och ungdomar som lever i socialt utsatta situationer, vilket på sikt kan innebära att färre insatser behövs i form av vård och behandling av våld och missbruk. De aktörer som möter barn tidigt i livet ska ha kunskap om riskfaktorer och samverka för att tidigt ge familjer stöd. Ju tidigare vi kan nå fram till de barn, unga och familjer som behöver vårt stöd, desto bättre.

Nu finns inom kommunen en enighet att förena arbetet inom Trygga Barn och Trygga Unga i ett helhetsperspektiv som heter Trygga barn och unga. Vi ser ett helhetsperspektiv som positivt men menar att det är viktigt att det säkerställs att verksamheterna får de resurser de behöver.

Ett fortsatt samarbete mellan kommun och region och fler familjecentraler är ett viktigt område, särskilt bör de prioriterade bostadsområdena beaktas. Vi vill också arbeta med upprepade hembesök i samarbete med regionen, där även förskolan inkluderas och möta såväl nyanlända som nyfödda barn under en lång period.

Vi behöver stärka arbetet med att förebygga nyrekryteringen till kriminella miljöer och vill satsa koncentrerat och långsiktigt på ett riktat förebyggande arbete genom tidiga insatser för barn med många riskfaktorer

Vi tror vidare att det är viktigt att stärka och vidga den SSPF-samverkan som finns genom att anställa minst en till strateg som kan driva och hålla ihop samverkan mellan socialtjänst, skola, kultur- och fritidsförvaltningen, föreningslivet och polis, både akut och förebyggande.

Kommunen ska aktivt stödja familjen och vräkning av barnfamiljer måste förhindras. En lösning på detta är samverkan, kvalitetssäkring och att få ett helhetsgrepp genom bättre system för analys och verksamhetsuppföljning.

Våld i nära relationer ska upphöra. Då krävs ett större fokus på att förövaren ska ta sitt ansvar för förändring. Här har Stopp-teamet, som erbjuder stöd för dem som utsatts, bevittnat eller utsatt någon annan för våld i nära relation, en viktig roll. Vi vill att kommunen möjliggör för män att ändra ett våldsbeteende, samtidigt som arbetet för att stötta de våldsutsatta är helt avgörande för dem som drabbas. För att ge våra kvinno- och ungdomsjourer en långsiktig och trygg finansiering vill vi att kommunen ska sluta långsiktiga avtal.

Satsningen på nya och större lokaler för Barnahus (tillsammans med Stopp-Center, 2022) ger möjligheter till fördjupat samarbete mellan regionen, polisen och kommunen kring en väldigt utsatt grupp och är en satsning som vi vill stärka.

Samhället vinner också när en kriminell person byter livsstil. Vi ska erbjuda stöd och skydd till den som vill lämna en kriminell livsstil – avhopparverksamheten ska stärkas genom att bredda målgruppen och vi behöver ytterligare samverkan med och stöd till civilsamhället som finns inom detta område. Narkotika är en drivmotor bakom mycket kriminalitet. Av omsorg om både de människor som direkt drabbas av narkotikans skadeverkningar och de som indirekt drabbas av den kriminalitet som drogerna göder krävs därför ett aktivt narkotikaförebyggande arbete, i kombination med stöd till människor för att ta sig ur ett missbruk.

Forskning visar att det finns en direkt korrelation mellan ökande andel sjukskrivningar och låg möjlighet att påverka sin arbetssituation. Det är en rimlig åtgärd till en låg kostnad att öka möjligheten för anställda att få tycka till om sin arbetssituation. Miljöpartiet vill därför att socialförvaltningen ska säkerställa att anställda ska ha stort inflytande över sin arbetssituation som ett led i att förbättra arbetsvillkoren.

Vi ser en fortsatt hög ambition för hemmaplansvården som central, samtidigt som en balans med extern vård är viktig, för bästa vård för individen.

Vi vill:

1. Satsa koncentrerat och långsiktigt på ett riktat förebyggande arbete genom tidiga insatser för barn med många riskfaktorer
2. Göra det lätt för människor som vill lämna ett missbruk att få hjälp utifrån sina behov, bland annat genom öppet intag till behandlingshem.
3. I samverkan med regionen sprida och utveckla projekt i utsatta områden i linje med "Rinkebymodellen", där BVC och socialtjänsten, samt personal från förskolan möter föräldrar i upprepade hembesök över lång tid.
4. Att kommunen tillgodoser att personer som är utsatta för våld i nära relationer får tillgång till lägenheter efter behov.
5. Att medarbetare i kommunen som kan komma i kontakt med hedersrelaterat våld och förtryck får en kunskap som krävs för att kunna upptäcka och motverka detta.
6. Att kommunen tar ett större ansvar för att stötta individer i hemlöshet genom Bostad först-modellen samt utvecklar samarbete med Stadsmissionen

Torshälla Stads nämnd

Torshälla är ett fantastiskt samhälle att bo, leva och verka i med många kulturvärden och ett unikt stadsrum. God service, vackra parkmiljöer med närhet till Mälaren och dess rekreationsområden skapar attraktivitet och trivsel. MP Eskilstuna vill att Torshälla även i framtiden ska vara en plats där invånarna har inflytande över sina livsvillkor och närsamhällets utveckling. Det lokala utvecklingsarbetet ska därför bedrivas i nära samverkan med samhällets alla aktörer: medborgare, föreningar, näringsidkare, fastighetsägare och kommunala verksamheter.

Torshälla växer och därför behöver nya klimatsmarta bostäder byggas. Staden ska förtätas med nya attraktiva bostäder. Gamla tomma lokaler ska upprustas och omvandlas till levande fastigheter. Ytterligare satsningar på gång- och cykelvägar är viktiga delar i att bygga en attraktiv stad med säkra vägar till skola, aktiviteter och arbete.

Omställning till ett mer hållbart resande ställer krav på förbättrad stadsmiljö, trafiksäkerhet och framkomlighet för bussar och gång- och cykeltrafikanter. Vi ser gärna ett sänkt

trafiktempo och minskad genomfartstrafik genom en generell hastighetsbegränsning till 30 km/tim inom hela Torshälla tätort. Storgatan, och då i första hand dess södra del, kan lämpligen omvandlas till cykelgata (jfr Smedjegatan i Eskilstuna).

Det finns ett behov av ökad krisberedskap för att möta diverse påkänningar på samhället, inte minst gäller det risken för översvämningar p g a höga flöden i ån eller skyfall.

Vi ser stor potential för kreativa näringar och utvecklad turism i Torshälla. Kulturlivet skapar arbete, ger välbefinnande och gör Torshälla till en mer attraktiv plats. Därför vill vi att kulturupplevelser ska vara tillgängliga för alla och att de blir en självklar del av våra barns uppväxt.

Eklunda industriområde är centralt och viktigt för flera av stadens företagare, men området är i behov av försköning, modernisering och hållbarhetsanpassningar. Därför vill vi se att upprustningen av Eklunda industriområde kan inledas. Planering avseende utvecklingen av f d Holmens A-verkstad har påbörjats, vi vill att frågan om hur fastigheten ska komma till användning för olika ändamål förankras hos medborgarna.

Enligt planerna för förtätning i Torshälla pågår f n byggande av bostadshus och boenden för äldre, längs med Eskilstunavägen och Holmenleden i anslutning till Holmberget. Även bostäder vid Brogatan i parken planeras, något som upprört Torshällabor som önskar att Holmberget ska få förbli ett orört grönområde. MP Eskilstuna vill att Torshällabornas motstånd att bygga bostäder på den yta som upprör, ska höras.

Vi vill se att en förstudie genomförs under de kommande åren avseende möjligheterna att öppna Torshälla kanal för båttrafik genom en aktiv slussverksamhet, öppningsbara broar och en gästbrygga i kanalen i syfte att gynna båtliv och turism. Det bör undersökas hur en fri vandringsväg för fisk som leds förbi slussarna i kanalen skulle komma att fungera.

Eftersom Torshällas befolkning är tänkt att växa i takt med kommunens befolkning i sin helhet och staden dessutom är en av kommunens utvecklingsnoder finns anledning att utreda möjligheterna att TSN återfår en egen förvaltning. Det borde även innefatta återupprättande av ett medborgarkontor som erbjuder en integrerad samhällsservice.

I ett första steg mot en egen förvaltning borde TSN:s driftbudget utökas vilket skulle möjliggöra upphandling av tjänster från fler förvaltningar än idag, e x v socialförvaltningen, och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Detta för att på lokal nivå bättre kunna styra stödet till utsatta barnfamiljer och andra hjälpbehövande; förbättra människors ställning på arbetsmarknaden vilket samtidigt kan bidra till ökade möjligheter för det lokala näringslivet att rekrytera medarbetare.

Vi vill:

1. Att ett miljövänligt och hållbart båtliv möjliggörs vid ombyggnationen av hamnen i Torshälla genom att ny sugtömningsstation och spolplatta byggs.
2. Att man strävar efter förtätning av stadsbebyggelsen men att Holmbergsparken får förbli i sin nuvarande omfattning
3. Att det byggs nya klimatsmarta och attraktiva bostäder för alla åldrar som samtidigt bevarar Torshällas småstadskaraktär.
4. Att ytterligare åtgärder vidtas för att minska genomfartstrafiken på Brogatan och Storgatan.
5. Se utökad krisberedskap för att hantera översvämningar och andra påkänningar på samhället
6. Att Eklunda industriområde rustas upp och förskönas.
7. Att gamla tomma lokaler upprustas och omvandlas till levande fastigheter, e x v A-verkstan.
8. Att en förstudie genomförs avseende möjligheterna att öppna Torshälla kanal för båttrafik genom en aktiv slussverksamhet, öppningsbara broar och en gästbrygga i kanalen i syfte att gynna båtliv och turism.
9. Att möjligheterna för TSN att återfå en egen förvaltning utreds men att man i ett första steg ger nämnden möjlighet att upphandla tjänster från fler förvaltningar än i dag genom en utökad driftbudget.
10. Att ett medborgarkontor som erbjuder en integrerad samhällsservice återupprättas.
11. Att det nya idrottspolitiska programmets inriktning om att idrottspolitiken ska skapa möjligheter för alla människor att utöva idrott och fysisk aktivitet ska vara vägledande när man utformar verksamheten vid kommunens idrottsanläggningar.

Vård- och omsorgsnämnden

Miljöpartiets vision är att övergången mellan arbetslivet och pensionen, som sedan följs av den äldre ålderdomen, löper smidigt utan negativ inverkan på det sociala livet. Den nya tillvaron ska fortsätta vara en aktiv del av livet och individen ska ges rika möjligheter till en meningsfull vardag. Under 2022 fattades beslut om att lägga ner de fem restauranger som tidigare fanns i anslutning till kommunens äldreboenden. Vi menar att beslutet var bristfälligt då det bland annat saknades en konsekvensanalys av hur berörda skulle påverkas och att det är kommunens uppgift att även i ekonomiskt tuffa tider värna om nära service och guldkant på tillvaron.

Den som behöver hjälp ska kunna känna sig trygg med äldreomsorgen. Idag äventyras dock kvaliteten i omsorgen av personalbrist och en hög sjukfrånvaro bland de anställda. Vi vill öka resurserna så att både anställda och äldre ska trivas och behålla hälsan. Genom att möjliggöra vistelse utomhus dagligen för både boende och personal inom äldreomsorgen, när vädret tillåter, vill vi bidra till en bättre fysisk arbetsmiljö. De boende får också en möjlighet att få frisk luft, inhämta intryck som vi mår bra av som fågelkvitter, dofter och mycket annat. Det kommer både personal och boende till nytta genom en högre kvalitet i verksamheten.

För att stärka välbefinnandet bland äldre behöver riskfaktorer för psykisk ohälsa identifieras samtidigt som kunskapen om vad som främjar psykisk hälsa bland äldre behöver öka, både bland äldre själva samt bland anhöriga och aktörer som möter äldre. Exempel på friskfaktorer är social gemenskap och socialt stöd, fysisk aktivitet, goda matvanor, kontakt med djur och meningsfullhet i vardagen och det är därför viktigt att ge utrymme åt detta inom äldreomsorgen.

Vård- och omsorgsnämnden har flera stora utmaningar när det gäller att säkerställa en stabil grundbemanning i en tid då kompetensförsörjningen försvåras av det demografiska läget som medför brist på arbetskraft samtidigt som antalet äldre ökar. Det digitala utanförskapet behöver också minskas för att på det sättet kunna öka äldres förutsättningar att kunna fortsätta leva självständigt. Samtidigt behöver planeringen av byggandet av fler nya vård- och omsorgsboenden fortsätta för att möta kommande behov med allt fler äldre som lever allt längre.

För att arbetslivet ska bli mer jämställt krävs inte bara lika lön för lika arbete – något som borde vara självklart – utan också att vi motverkar både den könssegregerade arbetsmarknaden och dess konsekvenser. Kvinnodominerade yrken tenderar att vara lägre betalda och i större utsträckning bestå av deltidstjänster, samtidigt som fler kvinnor än män blir sjukskrivna. En satsning på bättre arbetsvillkor och arbetsmiljö i vård och omsorg är därför i högsta grad en satsning på ett mer jämställt arbetsliv.

Vi vill:

1. Förbättra arbetsmiljön för de anställda i äldreomsorgen, för att på så sätt öka kvaliteten i omsorgen.
2. Förbättra rutinerna för läkemedelsgenomgångar hos äldre för en mer individanpassad och sund läkemedelsanvändning.
3. Att utevistelse varje dag erbjuds för de som omfattas av verksamheten i Eskilstunas äldreomsorg.
4. Säkerställa att kunskapen om vad som främjar psykisk hälsa hos äldre ökar inom verksamheter för äldre.
5. Att äldres inflytande över vilka tjänster som erbjuds i hemtjänsten ökar.
6. Att vård- och omsorgsboenden och särskilda boenden har en levande kulturverksamhet med till exempel dans, gymnastik, musik, målning, skrivande, teater, odling, läsning och föreläsningar.
7. Att arbetstidsförkortning med bibehållen lön införs på försök för medarbetare i krävande människonära yrken som vård och omsorg.
8. Att andelen ekologisk kost ökar.

NÄMNDER

	2025	2026	2027
Kommunstyrelsen	557,8	562,0	568,2
Ingående ram	535,6	535,6	535,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	13,3	17,5	23,7
Effektiviseringskrav, grund	-6,7	-13,4	-20,1
Löneökningar from kvartal 2, 2024	3,4	3,4	3,4
Löneökningar kvartal 1, 2025	1,1	1,1	1,1
Inflation exkl. löneökningar	10,2	21,1	32,0
Drift av kongress och kulturhus	0,0	0,0	9,0
Kostnader KS/KF, Stadshuset & kriskommunikationsapp	5,3	5,3	5,3
Klimatåtgärder kopplat till klimatplanen	0,0	0,0	-7,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	8,9	8,9	8,9
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	-6,7	-6,7	-6,7
Avveckling av flygplatsen	-7,0	-7,0	-7,0
Satsning på minskade sjuktal	12,5	12,5	12,5
Effekt på minskade sjukskrivningar	-12,5	-12,5	-12,5
KRAV-certifieringar	0,3	0,3	0,3
	0	0,0	0,0
Fortbildning HBTQ+, mäns våld mot kvinnor	0,8	0,8	0,8
Ungdomsforum & stadsdelsforum	0,5	0,5	0,5
Klimmatanpassning	0,5	0,5	0,5
Trygghetspaket (Trygga barn,)	20,5	20,5	20,5
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	519,1	524,2	529,3
Ingående ram	503,0	503,0	503,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	18,0	23,1	28,2
Effektiviseringskrav, grund	-4,4	-8,8	-13,2
Löneökningar from kvartal 2, 2024	10,0	10,0	10,0
Löneökningar kvartal 1, 2025	3,3	3,3	3,3
Inflation exkl. löneökningar	9,1	18,6	28,1
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	-1,9	-1,9	-1,9
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	-2,9	-2,9	-2,9
Fler utbildningsplatser på SFI/Komvux	0,5	0,5	0,5
Fler yrkesutbildningsplatser	0,5	0,5	0,5
prio 3 Avn	0,0	0,0	0,0
prio 4 Avn	0,0	0,0	0,0
prio 5 Avn	0,0	0,0	0,0
prio 6 Avn	0,0	0,0	0,0
prio 7 Avn	0,0	0,0	0,0
prio 8 Avn	0,0	0,0	0,0
prio 9 Avn	0,0	0,0	0,0

	2025	2026	2027
Förskolenämnden	846,4	850,9	855,4
Anslagsfinansierad ram	64,2	64,2	64,2
Ingående ram	26,5	26,5	26,5
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,6	0,2	-0,2
Effektiviseringskrav, grund	-0,4	-0,8	-1,2
Löneökningar from kvartal 2, 2024	0,4	0,4	0,4
Löneökningar kvartal 1, 2025	0,1	0,1	0,1
Inflation exkl. löneökningar	0,1	0,1	0,1
Generellt statsbidrag, fler barn i förskolan	0,4	0,4	0,4
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	37,1	37,5	37,9
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,4	0,8	1,2
Utfasning skadliga ämnen	0,5	0,5	0,5
Öka andel ekologisk kost	0,5	0,5	0,5
Material/ utomhuspedagogik utevistelse	0,7	0,7	0,7
Höjd skolpeng mindre barngrupper/pedagoger	10,0	10,0	10,0
Pedagoger och elevhälsa	5,0	5,0	5,0
Extra insats -stopa nedskärningar	20,0	20,0	20,0
prio 7 Fsn	0,0	0,0	0,0
prio 8 Fsn	0,0	0,0	0,0
prio 9 Fsn	0,0	0,0	0,0
Förskola (volymersättning)	644,9	649,4	653,9
Ingående ram	640,7	640,7	640,7
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-7,2	-6,1	-5,0
Effektiviseringskrav, grund	-6,4	-12,8	-19,2
Korrigerig effektiviseringskrav ÅP 2024	-0,4	-0,4	-0,4
Demografi - utbildning	-26,7	-26,7	-26,7
Löneökningar from kvartal 2, 2024	16,2	16,2	16,2
Löneökningar kvartal 1, 2025	5,4	5,4	5,4
Inflation exkl. löneökningar	2,5	10,0	17,5
Kompensation nya lokalkostnader kök	-0,1	-0,1	-0,1
Omfördelning lokalkostnader kök pga omfördelning SEF	2,3	2,3	2,3
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	11,4	14,8	18,2
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	6,4	9,8	13,2
(volymersättning) Tilläggsbeloppet	5,0	5,0	5,0
prio 2 Fsn (volymersättning)	0,0	0,0	0,0
prio 3 Fsn (volymersättning)	0,0	0,0	0,0
Förskola (lokalersättning)	137,3	137,3	137,3
Ingående ram	135,5	135,5	135,5
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	1,8	1,8	1,8
Kompensation nya lokaler	1,8	1,8	1,8
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
prio 1 Fsn (lokalersättning)	0,0	0,0	0,0

	2025	2026	2027
Grundskolenämnden	1787,4	1795,0	1802,8
Anslagsfinansierad ram	119,9	120,0	120,1
Ingående ram	61,9	61,9	61,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	5,6	4,8	4,0
Effektiviseringskrav, grund	-0,9	-1,8	-2,7
Korrigerig effektiviseringskrav ÅP 2024	1,5	1,5	1,5
Löneökningar from kvartal 2, 2024	3,7	3,7	3,7
Löneökningar kvartal 1, 2025	1,2	1,2	1,2
Inflation exkl. löneökningar	0,1	0,2	0,3
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	52,4	53,3	54,2
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,9	1,8	2,7
Utveckla naturskolan , mer resurser	0,5	0,5	0,5
Öka andelen ekologisk kost	0,5	0,5	0,5
	0	0,0	0,0
Fria	0,5	0,5	0,5
Lärare och elevhälsa	10,0	10,0	10,0
Extra insats -stopa nedskärningar	40,0	40,0	40,0
prio 7 Grn	0,0	0,0	0,0
prio 8 Grn	0,0	0,0	0,0
prio 9 Grn	0,0	0,0	0,0
Grundskola (volymersättning)	1249,7	1256,6	1263,7
Ingående ram	1210,6	1210,6	1210,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	25,6	32,5	39,6
Effektiviseringskrav, grund	-8,5	-17,0	-25,5
Korrigerig effektiviseringskrav ÅP 2024	-0,6	-0,6	-0,6
Demografi - utbildning	-7,7	-7,7	-7,7
Löneökningar from kvartal 2, 2024	28,2	28,2	28,2
Löneökningar kvartal 1, 2025	9,4	9,4	9,4
Inflation exkl. löneökningar	4,8	20,2	35,8
Omfördelning lokalkostnad 2024	1,2	1,2	1,2
Omfördelning lokalkostnader kök korrigerig ÅP 2024	1,6	1,6	1,6
Kompensation nya lokalkostnader kök	2,2	2,2	2,2
Omfördelning lokalkostnader kök pga omfördelning SEF	-5,0	-5,0	-5,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	13,5	13,5	13,5
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	8,5	8,5	8,5
(volymersättning) Tilläggsbeloppet	5,0	5,0	5,0
prio 2 Grn (volymersättning)	0,0	0,0	0,0
prio 3 Grn (volymersättning)	0,0	0,0	0,0
Grundskola (lokalersättning)	275,1	275,1	275,1
Ingående ram	282,6	282,6	282,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-7,5	-7,5	-7,5
Omfördelning lokalkostnad 2024	-1,2	-1,2	-1,2
Kompensation nya lokaler	-4,7	-4,7	-4,7
Omfördelning lokalkostnader kök korrigerig ÅP 2024	-1,6	-1,6	-1,6
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
prio 1 Grn (lokalersättning)	0,0	0,0	0,0

	2025	2026	2027
Anpassad grundskola (volymersättning)	125,3	125,9	126,5
Ingående ram	120,6	120,6	120,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	3,5	2,9	2,3
Effektiviseringskrav, grund	-1,2	-2,4	-3,6
Demografi - utbildning	1,0	1,0	1,0
Löneökningar from kvartal 2, 2024	2,6	2,6	2,6
Löneökningar kvartal 1, 2025	0,9	0,9	0,9
Inflation exkl. löneökningar	0,2	0,8	1,4
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	1,2	2,4	3,6
Förändrat effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	1,2	2,4	3,6
prio 1 Anp_Grn (volymersättning)	0,0	0,0	0,0
Anpassad grundskola (lokalersättning)	17,4	17,4	17,4
Ingående ram	16,7	16,7	16,7
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,7	0,7	0,7
Inflation exkl. löneökningar	0,0	0,0	0,0
Kompensation nya lokaler	0,7	0,7	0,7
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
prio 1 Anp_Grn (lokalersättning)	0,0	0,0	0,0
Gymnasienämnden	541,4	549,9	555,3
Anslagsfinansierad ram	54,1	57,1	57,1
Ingående ram	40,4	40,4	40,4
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,6	0,0	-0,6
Effektiviseringskrav, grund	-0,6	-1,2	-1,8
Löneökningar from kvartal 2, 2024	0,8	0,8	0,8
Löneökningar kvartal 1, 2025	0,3	0,3	0,3
Inflation exkl. löneökningar	0,1	0,1	0,1
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	13,1	16,7	17,3
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,6	1,2	1,8
Lärare och elevhälsa	2,0	5,0	5,0
Öka andelen ekologisk kost	0,5	0,5	0,5
Extra insats -stopa nedskärningar	10,0	10,0	10,0
prio 4 Gmn	0,0	0,0	0,0
prio 5 Gmn	0,0	0,0	0,0
prio 6 Gmn	0,0	0,0	0,0
prio 7 Gmn	0,0	0,0	0,0
prio 8 Gmn	0,0	0,0	0,0
prio 9 Gmn	0,0	0,0	0,0
Gymnasiet (volymersättning)	354,2	359,8	365,3
Ingående ram	340,8	340,8	340,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	10,0	12,2	14,3
Effektiviseringskrav, grund	-3,4	-6,8	-10,2
Korrigerig effektiviseringskrav ÅP 2024	-0,1	-0,1	-0,1
Demografi - utbildning	-1,0	-1,0	-1,0
Löneökningar from kvartal 2, 2024	7,7	7,7	7,7
Löneökningar kvartal 1, 2025	2,6	2,6	2,6
Inflation exkl. löneökningar	0,4	6,0	11,5
Omfördelning lokalkostnader kök korrigerig ÅP 2024	0,2	0,2	0,2
Kompensation nya lokalkostnader kök	0,3	0,3	0,3
Omfördelning lokalkostnader kök pga omfördelning SEF	3,3	3,3	3,3
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	3,4	6,8	10,2
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	3,4	6,8	10,2
prio 1 Gmn (volymersättning)	0,0	0,0	0,0
prio 2 Gmn (volymersättning)	0,0	0,0	0,0
prio 3 Gmn (volymersättning)	0,0	0,0	0,0

2025

2026

2027

	2025	2026	2027
Gymnasiet (lokalersättning)	95,4	95,4	95,4
Ingående ram	92,3	92,3	92,3
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	3,1	3,1	3,1
Kompensation nya lokaler	3,3	3,3	3,3
Omfördelning lokalkostnader kök korrigering ÅP 2024	-0,2	-0,2	-0,2
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
prio 1 Gmn	0,0	0,0	0,0
Anpassad gymnasieskola (volymersättning)	31,6	31,5	31,4
Ingående ram	28,8	28,8	28,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	2,5	2,4	2,3
Effektiviseringskrav, grund	-0,3	-0,6	-0,9
Demografi - utbildning	1,6	1,6	1,6
Löneökningar from kvartal 2, 2024	0,8	0,8	0,8
Löneökningar kvartal 1, 2025	0,3	0,3	0,3
Inflation exkl. löneökningar	0,1	0,3	0,5
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,3	0,3	0,3
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,3	0,3	0,3
prio 1 Anp_Gmn (volymersättning)	0,0	0,0	0,0
Anpassad gymnasieskola (lokalersättning)	6,1	6,1	6,1
Ingående ram	5,9	5,9	5,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,2	0,2	0,2
Inflation exkl. löneökningar	0,0	0,0	0,0
Kompensation nya lokaler	0,2	0,2	0,2
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
prio 1 Anp_Gmn (lokalersättning)	0,0	0,0	0,0
Kommunrevisionen	3,3	3,3	3,3
Ingående ram	3,2	3,2	3,2
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,1	0,1	0,1
Förändring utifrån KF presidiums förslag	0,1	0,1	0,1
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
prio 1 Komrev	0,0	0,0	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	374,0	375,4	377,4
Ingående ram	358,8	358,8	358,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	8,9	10,3	12,3
Effektiviseringskrav, grund	-3,1	-6,2	-9,3
Löneökningar from kvartal 2, 2024	4,1	4,1	4,1
Löneökningar kvartal 1, 2025	1,4	1,4	1,4
Inflation exkl. löneökningar	4,5	9,6	14,7
Kompensation kapitalkostnader	2,6	2,6	2,6
Trygga unga, omfördelning SN & KFN	-0,6	-1,2	-1,2
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	6,3	6,3	6,3
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Kultur- idrotts och naturbibliotek	0,3	0,3	0,3
Kultur på särskilda boenden	0,6	0,6	0,6
Avgiftsfri Kuluturskolan	1,5	1,5	1,5
Fasa ut hälsofarligt granulat (konstgräs)	0,5	0,5	0,5
	0	0,0	0,0
Studieförbunden	0,5	0,5	0,5
Meningsfulla syselsättning	2,0	2,0	2,0
Fria	0,9	0,9	0,9
prio 9 Kfn	0,0	0,0	0,0

	2025	2026	2027
Räddningstjänst- och tillståndsnämnden	92,1	92,5	92,9
Ingående ram	103,1	103,1	103,1
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-11,6	-11,2	-10,8
Effektiviseringskrav, grund	-0,1	-0,2	-0,3
Korrigerig ram, 1 förvaltning	-13,6	-13,6	-13,6
Löneökningar from kvartal 2, 2024	2,2	2,2	2,2
Löneökningar kvartal 1, 2025	0,7	0,7	0,7
Inflation exkl. löneökningar	0,4	0,9	1,4
Kompensation kapitalkostnader	0,3	0,3	0,3
Effektivisering organisationsförändring	-1,0	-1,0	-1,0
Kostnader organisationsförändring	-0,5	-0,5	-0,5
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,6	0,6	0,6
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
	0	0,0	0,0
Ökad måluppfyllelse skadliga ämnen	0,2	0,2	0,2
Ökad tillsyn miljöbrott	0,4	0,4	0,4
prio 4 Mrn	0,0	0,0	0,0
prio 5 Mrn	0,0	0,0	0,0
prio 6 Mrn	0,0	0,0	0,0
prio 7 Mrn	0,0	0,0	0,0
prio 8 Mrn	0,0	0,0	0,0
prio 9 Mrn	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Ingående ram	0,0	0,0	0,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
	0	0,0	0,0
Socialnämnden	629,0	626,8	624,1
Ingående ram	614,4	614,4	614,4
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	12,7	10,5	7,8
Effektiviseringskrav, grund	-9,0	-18,0	-27,0
Löneökningar from kvartal 2, 2024	13,1	13,1	13,1
Löneökningar kvartal 1, 2025	4,4	4,4	4,4
Inflation exkl. löneökningar	5,6	11,8	18,1
Utökad bemanning socialsekreterare	-2,0	-2,0	-2,0
Trygga unga, omfördelning SN & KFN	0,6	1,2	1,2
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	1,9	1,9	1,9
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
	0	0,0	0,0
Ungdomsjouren Fria	0,5	0,5	0,5
Barnhus	1,0	1,0	1,0
Utbildning hedersrelaterat våld	0,1	0,1	0,1
Kvinnojouren Moa	0,3	0,3	0,3
prio 6 Sn	0,0	0,0	0,0
prio 7 Sn	0,0	0,0	0,0
prio 8 Sn	0,0	0,0	0,0
prio 9 Sn	0,0	0,0	0,0

	2025	2026	2027
Samhällsbyggnadsnämnden	443,1	444,9	447,6
Ingående ram	413,8	413,8	413,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	24,2	27,0	29,7
Effektiviseringskrav, grund	-5,0	-10,0	-15,0
Korrigerig ram, 1 förvaltning	13,6	13,6	13,6
Löneökningar from kvartal 2, 2024	3,2	3,2	3,2
Löneökningar kvartal 1, 2025	1,1	1,1	1,1
Inflation exkl. löneökningar	7,1	14,9	22,6
Kompensation kapitalkostnader	5,7	5,7	5,7
Effektivisering organisationsförändring	-1,0	-1,0	-1,0
Kostnader organisationsförändring	-0,5	-0,5	-0,5
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	5,1	4,1	4,1
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Årbystugan	0,2	0,0	0,0
Grönområden och ökad biologisk mångfald (Borsökna)	2,0	2,0	2,0
omvandla kungsplan	0,3	0,0	0,0
Avgiftsfri bygglovs kostnad för passivhus & plushus	0,1	0,1	0,1
Cykelsatsning drift	1,0	1,0	1,0
Upprustning av fristaden	0,5	0,5	0,5
Utredning badbar Å	0,5	0,5	0,5
Fria vandringvägar	0,5	0,0	0,0
prio 9 Sbn	0,0	0,0	0,0
Torshälla stads nämnd	54,6	54,1	53,1
Ingående ram	52,7	52,7	52,7
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	1,9	1,4	0,4
Effektiviseringskrav, grund	-0,6	-1,2	-1,8
Inflation exkl. löneökningar	0,9	1,8	2,8
Kompensation kapitalkostnader	1,4	1,4	1,4
Utveckling Torshälla hamn	0,2	-0,6	-2,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
prio 1 Tsn	0,0	0,0	0,0
prio 2 Tsn	0,0	0,0	0,0
prio 3 Tsn	0,0	0,0	0,0
prio 4 Tsn	0,0	0,0	0,0
prio 5 Tsn	0,0	0,0	0,0
prio 6 Tsn	0,0	0,0	0,0
prio 7 Tsn	0,0	0,0	0,0
prio 8 Tsn	0,0	0,0	0,0
prio 9 Tsn	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	2,6	5,9	2,6
Ingående ram	5,9	5,9	5,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-3,3	0,0	-3,3
Förändrad ram valår	-3,3	0,0	-3,3
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
prio 1 Valnämnd	0,0	0,0	0,0

	2025	2026	2027
Vård- och omsorgsnämnden	2385,7	2430,0	2493,5
Ingående ram	2302,0	2302,0	2302,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	83,2	127,5	191,0
Effektiviseringskrav, grund	-34,5	-69,0	-103,5
Demografi - personer med funktionsnedsättning	16,5	33,0	49,5
Demografi - ordinärt boende	19,2	25,7	15,6
Demografi - vård och omsorgsboende	6,5	39,9	118,9
Löneökningar from kvartal 2, 2024	49,2	49,2	49,2
Löneökningar kvartal 1, 2025	16,4	16,4	16,4
Inflation exkl. löneökningar	9,9	22,3	34,9
Generellt statsbidrag, minska antalet timanställda inom äldreomsorgen	-10,0	-10,0	-10,0
Generellt statsbidrag, utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden	-5,0	-10,0	-10,0
Stärkt grundbemanning inom äldreomsorgen och förstärkning inom funktionshinderområdet	15,0	30,0	30,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,5	0,5	0,5
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Öka andelen ekologisk kost	0,5	0,5	0,5
	0		
prio 3 Von	0,0	0,0	0,0
prio 4 Von	0,0	0,0	0,0
prio 5 Von	0,0	0,0	0,0
prio 6 Von	0,0	0,0	0,0
prio 7 Von	0,0	0,0	0,0
prio 8 Von	0,0	0,0	0,0
prio 9 Von	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	14,5	14,5	14,5
Ingående ram	13,8	13,8	13,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,7	0,7	0,7
Löneökningar from kvartal 2, 2024	0,5	0,5	0,5
Löneökningar kvartal 1, 2025	0,2	0,2	0,2
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
prio 1 Öfn	0,0	0,0	0,0
KOMMUNGEMENSAMMA KOSTNADER			
Ingående ram	0,0	0,0	0,0
Fastighetsenheten (klk)	2,3	2,3	2,3
Ingående ram	2,3	2,3	2,3
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Mark och exploatering (klk)	-67,0	-82,0	-102,0
Exploatering (klk)	-70,0	-85,0	-105,0
Ingående ram	-50,0	-50,0	-50,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-20,0	-35,0	-55,0
Förändring exploateringsresultat	-20,0	-35,0	-55,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Exploatering	0,0	0,0	0,0
Mark och infrastruktur (klk)	3,0	3,0	3,0
Ingående ram	3,0	3,0	3,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Mark och infrastruktur	0,0	0,0	0,0

	2025	2026	2027
Skaderegleringsutgifter	17,4	17,4	17,4
Ingående ram	17,4	17,4	17,4
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Pensionsutbetalningar (netto)	-74,0	-136,0	-127,0
Ingående ram	196,0	196,0	196,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-270,0	-332,0	-323,0
Förändring pensionskostnader	-270,0	-332,0	-323,0
Miljöavgifter på personbilar och flyg	-2,0	-2,0	-2,0
Ingående ram	-2,0	-2,0	-2,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
fly <u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Miljöavgifter på personbilar och flyg	0,0	0,0	0,0
Riktade statsbidrag	-21,0	-21,0	-21,0
Ingående ram	-21,0	-21,0	-21,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
sk Kommungemensam skolpeng	0,0	30,0	45,0
Ingående ram	0,0	0,0	0,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	30,0	45,0
Kompensation nya lokaler	0,0	30,0	45,0
sk <u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Kommungemensam skolpeng	0,0	0,0	0,0
Internränta	-142,0	-145,0	-150,0
Ingående ram	-140,0	-140,0	-140,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-2,0	-5,0	-10,0
Ökad internränta till följd av ökade investeringar	-2,0	-5,0	-10,0
Tjänsteköp från koncernbolagen	8,2	8,2	8,2
Ingående ram	8,2	8,2	8,2
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Finansiell leasing	3,9	3,9	3,9
Ingående ram	3,9	3,9	3,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Budgetregleringsposter:			
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
KS allmänna	0,0	0,0	0,0
Kollektivtrafik	18,0	18,0	18,0
Ingående ram	18,0	18,0	18,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Kollektivtrafik	0,0	0,0	0,0
Reserv - oförutsett	0,0	0,0	0,0
Ingående ram	0,0	0,0	0,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0

	2025	2026	2027
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Reserv - oförutsett	0,0	0,0	0,0
Demografi skola	20,0	20,0	20,0
Ingående ram	10,0	10,0	10,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	10,0	10,0	10,0
Demografi - utbildning	10,0	10,0	10,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Demografi skola	0,0	0,0	0,0
e Demografi äldreboende	0,0	0,0	0,0
Ingående ram	0,0	0,0	0,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
en <u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Demografi äldreboende	0,0	0,0	0,0
iv Kapitalkostnader - helårseffekt tidigare års beslutade investeringar	20,0	20,0	20,0
Ingående ram	14,0	14,0	14,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	6,0	6,0	6,0
Kompensation kapitalkostnader	6,0	6,0	6,0
ia <u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Kapitalkostnader - nya investeringar och helårseffekt tidigare år	0,0	0,0	0,0
Arena och bad	17,0	17,0	17,0
Ingående ram	17,0	17,0	17,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Arena och bad	0,0	0,0	0,0
Arbetskor, vård- och omsorg och förskola	0,0	0,0	0,0
Ingående ram	0,9	0,9	0,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-0,9	-0,9	-0,9
Anpassning av ram	-0,9	-0,9	-0,9
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Arbetskor, vård- och omsorg och förskola	0,0	0,0	0,0
Höjd internränta	5,0	5,0	5,0
Ingående ram	0,0	0,0	0,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	5,0	5,0	5,0
Höjd internränta	5,0	5,0	5,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Höjd internränta	0,0	0,0	0,0
Stimulansbidrag finansiering av introduktionsjobb och			
id nystartsjobb avn	10,0	10,0	10,0
Ingående ram	10,0	10,0	10,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
ins <u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Stimulansbidrag finansiering av introduktionsjobb och nystartsjobb avn	0,0	0,0	0,0

	2025	2026	2027
Lönereserv	148,2	306,2	481,2
Ingående ram	158,3	158,3	158,3
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-10,1	147,9	322,9
Löneökningar from kvartal 2, 2024	-158,3	-158,3	-158,3
Löneökningar kvartal 2-4, 2025	148,2	306,2	481,2
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Lönereserv	0,0	0,0	0,0
Idrott och föreningsliv	4,0	0,0	0,0
Ingående ram	2,0	2,0	2,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	2,0	-2,0	-2,0
Satsning idrott och föreningsliv	2,0	-2,0	-2,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Idrott och föreningsliv	0,0	0,0	0,0
na SFI glappet och integrationssamordnare AVN	61,7	61,7	61,7
Ingående ram	61,7	61,7	61,7
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
or Politiska förändringar i årsplan	0,0	0,0	0,0
SFI glappet och integrationssamordnare AVN	0,0	0,0	0,0
Tolkkostnader SN	6,5	6,5	6,5
Ingående ram	6,5	6,5	6,5
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Tolkkostnader SN	0,0	0,0	0,0
Prio 1	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Prio 1	0,0	0,0	0,0
Prio 2	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Prio 2	0,0	0,0	0,0
Prio 3	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Prio 3	0,0	0,0	0,0
Prio 4	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Prio 4	0,0	0,0	0,0
Prio 5	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Prio 5	0,0	0,0	0,0
Prio 6	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Prio 6	0,0	0,0	0,0
Prio 7	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Prio 7	0,0	0,0	0,0
Prio 8	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Prio 8	0,0	0,0	0,0
Prio 9	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Prio 9	0,0	0,0	0,0
Summa Nettokostnader			

	2025	2026	2027
FINANSIERING			
Kommunalskatt	-8307,0	-8579,5	-8836,5
Ingående ram	-7984,3	-7984,3	-7984,3
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-315,7	-577,7	-834,7
Skatteintäkter och generella statsbidrag	-315,7	-577,7	-834,7
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	-7,0	-17,5	-17,5
Skatteintäkter, mnkr	-7,0	-17,5	-17,5
Finansnetto exkl utdelning kommunala bolag	47,4	80,9	119,8
Ingående ram	32,6	32,6	32,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	14,4	46,4	83,4
Finansnetto	14,4	46,4	83,4
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,4	1,9	3,8
Finansiella kostnader, mnkr	0,4	1,9	3,8
Ordinarie utdelning kommunala bolag	-140,0	-80,0	-80,0
Ingående ram	-140,0	-140,0	-140,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	60,0	60,0
Förändring av ordinarie utdelning, mnkr	0,0	60,0	60,0
Planerad extrautdelning kommunala bolag	-1,0	-1,0	-1,0
Ingående ram	-181,0	-181,0	-181,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	180,0	180,0	180,0
Utdelning	180,0	180,0	180,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Förändring av extra utdelning, mnkr	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	355,3	361,6	368,2
Ingående ram	355,0	355,0	355,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	5,0	10,0
Avskrivningar	0,0	5,0	10,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,3	1,6	3,2
Avskrivningar, mnkr	0,3	1,6	3,2

Tabell 1.

Investeringsbudget för anläggningar och lokaler, per nämnd 2025-2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Kommunstyrelsen	748	790	863	687	714
- Verksamhetsfastigheter	748	790	863	687	714
- varav förskoleverksamhet	20	136	72	51	0
- varav grundskoleverksamhet	120	185	166	248	207
- varav gymnasieverksamhet	0	0	0	0	0
- varav gemensamt skolverksamhet	84	128	35	45	305
- varav vård och omsorgsverksamhet	220	102	345	161	131
- varav övriga fastigheter och lokaler	304	239	245	182	71
- varav förskjutning projekt	0	0	0	0	0
Kultur och fritidsnämnden	145	64	16	9	0
Räddningstjänst- och tillståndsnämnden	7	4	6	5	0
Samhällsbyggnadsnämnden	116	154	138	173	112
- varav kommunala	93	144	128	173	112
- varav medfinansiering till statlig infrastruktur	22	10	10	0	0
Torshälla stads nämnd	25	30	61	87	10
Summa nämndernas investeringar	1 040	1 042	1 083	960	836
KS Exploaterings- och markverksamhet	192	154	185	176	233
Summa investeringar totalt	1 232	1 196	1 268	1 136	1 069
Självfinansieringsgrad	33%	46%	47%	55%	62%

FÖRUTSÄTTNINGAR

	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Utdebitering	22,02	22,02	22,02	22,02	22,02
Folkmängd 1/11 året innan	107 857	107 713	107 987	108 175	108 159
Inflationspåslag	2,0%	2,0%	1,6%	1,9%	2,0%
Internränta	2,0%	2,0%	3,0%	3,0%	3,0%

Kommunalskatt och generella bidrag (mnkr)

	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Kommunalskatt	5 321,2	5 522,5	5 850,2	6 086,1	6 309,1
Inkomstutjämning	1 629,1	1 680,8	1 760,6	1 833,8	1 907,4
Kostnadsutjämning	270,3	234,9	236,2	237,4	238,6
Regleringsbidrag/-avgift	251,9	329,1	225,8	188,0	147,3
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämning	2,3	- 5,1	- 5,1	- 5,1	- 5,2
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Slutreglering tidigare år	112,9	- 17,8	0,0	0,0	0,0
Generella bidrag från staten	14,8	16,7	0,0	0,0	0,0
Kommunal fastighetsavgift	216,7	228,9	239,3	239,3	239,3
Summa	7 819,2	7 990,0	8 307,0	8 579,5	8 836,5
<i>Utveckling i %</i>		2,2%	4,0%	3,3%	3,0%

Finansnetto (mnkr)

	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Finansiella intäkter	171,1	138,8	187,9	198,0	208,0
Finansiella kostnader	-193,5	-185,2	-235,3	-278,9	-327,8
Ordinarie utdelning kommunala bolag	140,5	139,3	140,0	80,0	80,0
Planerad extrautdelning kommunala bolag	180,5	181,7	1,0	1,0	1,0
Summa	298,6	274,6	93,6	0,1	-38,8

RESULTATRÄKNING (mnkr)

	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Verksamhetens driftnetto	-7 579,8	-8 095,3	-7 939,1	-8 116,5	-8 376,1
Avskrivningar	-339,0	-343,3	-355,3	-361,6	-368,2
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	-7 918,8	-8 438,6	-8 294,4	-8 478,1	-8 744,3
Skatteintäkter och generella statsbidrag	7 819,2	7 990,0	8 307,0	8 579,5	8 836,5
Finansnetto	298,6	274,6	93,6	0,1	-38,8
Årets resultat	199,0	-174,0	106,2	101,5	53,4
Reavinster	0,0	-3,0			
Årets resultat - justerat balanskravsresultat	199,0	-177,0	106,2	101,5	53,4
Årets resultat i procent	2,5%	-2,2%	1,3%	1,2%	0,6%
Årest resultatmål, procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	2,5%	1,0%	2,5%	2,5%	2,5%
4-årigt resultatmål, resultat i genomsnitt i procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, exkl år 2024	4,0%	3,8%	3,4%	2,6%	1,4%
Budgetering av RUR			0,0	0,0	0,0
Resultat efter budgetering av RUR			106,2	101,5	53,4

Driftbudget, (mnkr)

Nämnder	Budget 2025
Kommunstyrelsen	557,8
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	519,1
Förskolenämnden	846,4
Grundskolenämnden	1 787,4
Gymnasienämnden	541,4
Kommunrevisionen	3,3
Kultur- och fritidsnämnden	374,0
Räddningstjänst- och tillståndsnämnden	92,1
Serviceämnden	0,0
Socialnämnden	629,0
Samhällsbyggnadsnämnden	443,1
Torshälla stads nämnd	54,6
Valnämnden	2,6
Vård- och omsorgsnämnden	2 385,7
Överförmyndarnämnden	14,5
	8 251,0

ÖVRIGA KOMMUNGEMENSAMMA KOSTNADER UNDER KOMMUNSTYRELSEN

	Budget 2025
Fastighetsenheten (klk)	2,3
Mark och exploatering (klk)	- 67,0
Skaderegleringsutgifter	17,4
Pensionsutbetalningar (netto)	- 74,0
Miljöavgifter på personbilar och flyg	- 2,0
Riktade statsbidrag	- 21,0
Kommungemensam skolpeng	0,0
Internränta	- 142,0
Tjänsteköp från koncernbolagen	8,2
Finansiell leasing	3,9
Budgetregleringsposter:	
Ks allmänna	6,9
Kollektivtrafik	18,0
Reserv - oförutsett	0,0
Demografi skola	20,0
Demografi äldreboende	0,0
Kapitalkostnader - helårseffekt tidigare års beslutade investeringar	20,0
Arena och bad	17,0
Arbetskör, vård- och omsorg och förskola	0,0
Höjd internränta	5,0
Stimulansbidrag finansiering av introduktionsjobb och nystartsjobb avn	10,0
Lönereserv	148,2
Idrott och föreningsliv	4,0
Sfi glappet och integrationssamordnare avn	61,7
Tolkkostnader sn	6,5
Prio 1	0,0
Prio 2	0,0
Prio 3	0,0
Prio 4	0,0
Prio 5	0,0
Prio 6	0,0
Prio 7	0,0
Prio 8	0,0
Prio 9	0,0
Summa verksamhetens driftnetto	8 294,1

INVESTERINGSBUDGET FÖR ANLÄGGNINGAR OCH LOKALER 2025-2029 (mnkr)

Kommunstyrelsen

Fastigheter förskoleverksamhet	Budget-id	Projekt-budget	Prognos tom 2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Hällberga ny, ersätter två, inkl kök	Plan	X			X	X	X	
Nougaten (beställs 2022), varav kök 4 mnkr	Leasing	X			X			
Backa, ny ersätter en, inkl kök 15 mnkr	253201	X			X	X	X	
Sundbyvägen ny, ersätter den gamla inkl kök 15 mnkr	253202	X		X	X	X		
Pågående investeringar								
Eskilshem, leasing, varav kök 4 mnkr	Leasing	X	X					
Fogdegatans förskola - nybyggnad, inkl kök 8 mnkr	183202	X	X					
Summa Investering				20	136	72	51	0
- varav kök					4	45		

Fastigheter grundskoleverksamhet	Budget-id	Projekt-budget	Prognos tom 2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Kjula, utbyggnad	183204	X			X	X	X	
Munktellskolan, 7-9 etapp 2 inkl kök 19 mnkr	233202	X	X	X	X			
Munktellskolan, idrottshall	233202	X				X	X	X
idrottshall centralt	253203	X		X	X	X		
Mesta Ny F-9 inkl kök 23 mnkr	Plan	X			X	X	X	X
Björkorp, ombyggnation	243201	X	X	X	X			
Pågående investeringar								
Djurgårdsskolan, ombyggnation	203203	X	X					
Summa Investering				120	185	166	248	207
- varav kök			7		19		23	

Fastigheter gymnasieverksamhet	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom 2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Pågående investeringar								
Idrottshall framtiden 1	233201	X	X					
Rekarne ombyggnation	213202	X	X					
Summa Investering				0	0	0	0	0

Fastigheter skolverksamhet, gemensamt	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom 2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Tegelviken ny förskola inkl kök 23 mnkr	203208	X		X	X	X		
Tegelviken idrottshall		X		X	X			
Tegelviken matsal med entre + angöring		X		X	X			
Anpassad skola Balsta in kök 23 mnkr		X					X	X
Verksamhets- och säkerhetsanpassningar inkl. utemiljö	Ram			X	X	X	X	X
Pågående investeringar								
Fristadsskolan (Vildrosen + V.Folkskolan ombyggnation)	223201	X	X					
Summa Investering				84	128	35	45	305
- varav kök					23			

Fastigheter vård- och omsorgsverksamhet	Budget-id	Projekt-budget	Prognos tom 2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Kälby (planeras ersätta Snäckberget)	253401	X	X	X	X			
Djursta	253402	X		X	X			
Nytt gruppboende	Plan	X				X	X	
Nytt gruppboende	Plan	X				X	X	
Nytt korttidsboende barn (Glömsta)	253403	X	X	X	X			
Voob 2024 nr 2, egen regi, byggnationen leasas	223403	X				X		
Lagersberg	Plan	X					X	X
Verksamhetsanpassningar	Ram	X		X	X	X	X	X
Pågående investeringar								
Spångagården, leasing samtliga etapper	193406	X	X					
Nytt boende Skogstorp (60 platser)	223404	X	X	X	X			
Skogstorp, Backa 2:1	193402	X	X					
Vävle (Jäder-Sundby 2:33)	193401	X	X					
Samsjuklighet	213401	X	X	X	X			
Ekeby	223402	X		X	X			
Summa Investering				220	102	345	161	131
<i>- varav kök</i>								

Övriga fastigheter och lokaler	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom					
			2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Mindre ombyggnader	Ram	X		X	X	X	X	X
Säkerhet	Ram	X		X	X	X	X	X
Tillgänglighet	Ram	X		X	X	X	X	X
Solel	Ram	X		X	X	X	X	X
Storkök	Ram	X		X	X	X	X	X
Energi- och miljöåtgärder	Ram	X		X	X	X	X	X
Komponentutbyte	Ram	X		X	X	X	X	X
Laddstolpar	Ram	X		X	X	X	X	X
Räddningsstation syd inkl vätgas	Plan	X				X	X	
Reservkraft	214301	X	X	X	X	X	X	X
Krisberedskap Tegelviken		X			X			
Slagstaskolan, kök	234102	X	X	X				
Hällby kök	Plan	X		X				
Lås och larm i Värjan	234302	X	X	X				
Trumman	233201	X	X	X	X			
Årby ersätta vattenskadat omklädningsrum	243502	X	X	X				
Torsharg ersätta nedbrunnet omklädningsrum		X	X					
Viljan - ombyggnad för AVF	Plan	X		X	X			
Renovering Stadsteatern 100 år	Plan	X		X				
Gökstens skolgård		X		X				
Verksamhetsanpassning socialförvaltningen	Ram	X		X	X	X	X	X
Verksamhetsanpassning kök	Ram	X		X	X	X	X	X
Pågående investeringar								
Batterilager isstadion	234301	X	X					
Rekarne, kök (projekt kylld matlåda)	234105	X	X					
Djurgårdsskolans kök	244101	X	X					
Slottskolans kök	234103	X	X					
UPMEF II		X	X	X	X	X	X	
Summa investering				304	239	245	182	71
<i>- varav kök</i>				32	8	8	8	8
Förskjutning projekt								
Summa fastighets- och exploateringsenheten				748	790	863	687	714

Kultur- och fritidsnämnden

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom 2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Ny fotbollsplan Balsta (uppvärmd)	233506	X		X				
Allaktivitetsplats Fröslunda Sturehöjden FLR	253504	X		X				
Utveckling kulturlokaler	253503	X		X	X			
Skjulstahallen (finansiell leasing)	253505	X		X				
Gröndal belysning och trafiksäkerhet	253502	X		X				
Gröndal parkeringar	Plan	X			X			
Flytt av Fröslunda IP och Lagersbergs konstgräs	Plan	X		X	X			
Mindre raminvesteringar	Ram	X		X	X	X	X	
Ekängens idrottsområde etapp 1	Plan	X			X			
Ekängens idrottsområde etapp 2	Plan	X				X	X	
Mindre projektinvesteringar	253501	X		X	X	X		
Pågående investeringar								
Ekängens utvecklingsplan	203507	X	X	X				
Idrottens infrastruktur	213501	X	X	X	X			
Förbättringar i friluftsområden, friluftslivsplan	223501	X	X	X				
Fortsatt utveckling Vilsta	223502	X	X	X				
Allaktivitetsplats, nya underlag till "kulanplaner"	233501	X	X	X				
Belysning Fröslunda IP och del av FLR	233505	X	X	X				
Eskilstuna motorsportcenter	233508	X	X	X				
Eskilstuna motorsportcenter - VA Gröndal SMK	233503	X	X	X				
Summa Investering				145	64	16	9	0

Räddningstjänst- och tillståndsnämnden

Benämning	Budget-id	Projekt-budget	Prognos tom					
			2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Övningsanordningar	241901	X	X	X				
Brandfordon	251901	X		X				
Brandstation syd , inventarier	Plan	X			X			
Brandstation syd, bemanning	Plan	X						
Brandfordon	Plan	X				X		
Brandfordon	Plan	X					X	
Pågående investeringar								
Brandfordon	231901	X	X					
Brandfordon	241902	X	X					
Summa Investering				7	4	6	5	0

Samhällsbyggnadsnämnden

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom					
			2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Mindre raminvesteringar	Ram	X		X	X	X	X	X
Utbyte belysning	Ram	X		X	X	X	X	
Beläggingsarbeten	Ram	X		X	X	X	X	X
Mindre projekteinvesteringar 2025	251001	X		X				
Mindre projekteinvesteringar 2026	Plan				X			
Mindre projekteinvesteringar 2027	Plan					X		
Mindre projekteinvesteringar 2028	Plan						X	
Mindre projekteinvesteringar 2029	Plan							X
Stadsparken, bryggor västra	251002	X		X				
Vilsta Lekplats, belysning badvägen	251003	X		X				
Strandskoning, Universitetsplatsen - Faktorigatan	Plan			X	X			
Stadsparken, bryggor östra	Plan				X			
Strömsholmen	Plan				X			
Invallning Eskilstunaån	Plan				X			
Våtmark Klippbergen	Plan					X		
Omdragning Vilstastigen, samlingsplatser & skyltning	Plan					X		
Renovering kaj, Smörtorget	Plan					X		
Stadsdelspark FRL-området	Plan					X	X	X
Måttjohanssons väg - Gapsundins väg	Plan						X	
Skiftinge stadsdelspark + torg	Plan						X	
Åtgärder befintliga vägar i Odlaeren	Plan						X	
Reparation broar Vilsta herrgård	Plan						X	
Reparation bro, Folkesta	Plan						X	
Kloster kyrkopark	Plan						X	
Kungsplan	Plan						X	X
Shared space, Nygatan	Plan						X	X
Gc Folkesta Dalby	Plan				X			
Kungsgatan, Tullgatan - Ståhlbergsvägen	Plan							X
Reparation bro, Kjulavägen	Plan							X
Cirkulationsplats, Strängnäsavägen - Kungsladugårdsgatan	Plan							X
Reparation bro, Nybron	Plan							X
Miljöpartiets Cykelsatsning								
Stadsläkning FLR								
ökad utebelysning								
Pågående investeringar							X	X
Stadsparken entréer	241005	X	X	X				
Tullgatan		X	X	X				
Renovering kaj, Köpmangatan		X	X	X				
Smedjegatan vid St. Eskil		X	X	X				
Förskjutning projekt								
Summa Investering				93	144	128	173	112
Väg 53, genomfart Eskilstuna		X	X	X	X	X		
Gc Hällby-Kvicksund		X	X	X				
Summa medfinansiering statlig infrastruktur				22	10	10	0	0
Summa total				116	154	138	173	112

Torshälla stads nämnd

Benämning	Budget-id	Projekt-budget	Prognos tom 2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Mindre raminvesteringar	Ram	X		X	X	X	X	X
Mindre projekteinvesteringar 2025	Ram	X		X	X			
Mindre projekteinvesteringar 2026	Plan							
Mindre projekteinvesteringar 2027	Plan					X		
Mindre projekteinvesteringar 2028	Plan							
Mindre projekteinvesteringar 2029	Plan							X
Båtbryggor fortsättning Alnö	252102	X		X				
Båtbryggor Östra kanalen	Plan	X			X			
Bad, Krusgårdsparken	Plan					X		
Östra Torget	Plan						X	
Krusgårdsbron	Plan						X	
Gästhamn	Plan				X	X		
Båtplatser vid hamnen	Plan						X	
Pågående investeringar								
Båtplatser, Hamnen	212103	X	X	X				
Bryggor Mälärbaden	202101	X	X	X				
Septitank och bryggor Mälärbaden	182103	X	X	X				
Båtbryggor 2023		X	X	X				
Summa Investering				25	30	61	87	10

Kommunstyrelsen Exploaterings- och markinvesteringar

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom 2024-12-31	2025	2026	2027	2028	2029
Exploatering	Ram	X		X	X	X	X	X
Strategiska markköp	Ram			X	X	X	X	X
Mindre mark- och fastighetsköp	Ram	X		X	X	X	X	X
Dagvattenprojekt	234601	X	X	X				
Pågående investeringar								
Bevarande av kulturmiljö Munktellstaden/Nötknäpparen	Plan	X		X	X	X	X	X
Summa investering				192	154	185	176	233
Summa investeringar och medfinansiering till statlig infrastruktur				1 040	1 042	1 083	960	836
Summa Exploaterings- och markinvesteringar				192	154	185	176	233
Summa total				1 232	1 196	1 268	1 136	1 069
- varav kök				32	54	53	31	8
- varav pågående				220	76	22	21	130
- varav leasing				60	44	0	0	0